

”Guvernarea Deșeurilor – ENVP Est”

Strategia de gestionare integrată a deșeurilor
solide Regiunea de Dezvoltare Sud,
Republica Moldova

8 noiembrie 2011

1. INTRODUCERE

Această secțiune prezintă o sinteză a direcțiilor principale de bază pentru Strategia privind managementul integrat al deșeurilor pentru Regiunea de Dezvoltare Sud (RDS). Acest document-cadru are la bază seminarul de informare a părților interesate, care a avut loc la Cimișlia, la noiembrie 2010, martie, iulie și septembrie 2011, la care au participat reprezentanți din toate cele opt raioane din RDS.

2. PRINCIPIILE STRATEGIEI

Dezvoltarea Durabilă și Gestionarea Deșeurilor

Dezvoltarea durabilă este un principiu care este pe larg stabilit în întreaga lume. Aceasta se focusează asupra unei dezvoltări, care satisface necesitățile prezentului fără a compromite necesitățile generațiilor viitoare.

Reflectând acest lucru, gestionarea durabilă a deșeurilor se referă la asigurarea faptului, că deșeurile pe care le generăm sunt gestionate într-un mod controlat pentru a limita pe termen scurt impactul asupra mediului cauzat de eliminarea acestora, iar pe termen mediu și lung să fie social acceptabil și economic fezabil.

Sistemele de gestionare a deșeurilor trebuie să fie:

- Adecvate: sistemele și tehnologiile utilizate sunt potrivite pentru necesitățile specifice ale RDS;
- Posibile de implementat: sistemele dorite trebuie să fie posibil de implementat în contextul situației regionale, precum și
- La prețuri accesibile: costul sistemelor și tehnologiilor utilizate sunt într-o marjă financiară susținută de către societate.

Gestionarea durabilă a deșeurilor se referă, de asemenea, și la utilizarea eficientă a resurselor. Acest lucru poate fi realizat prin reducerea cantității totale a resurselor pe care le consumăm și prin schimbarea felurilor de produse care sunt fabricate și a modului în care acestea sunt utilizate. Aceasta are efect pozitiv și duce la minimizarea necesității de sisteme, tehnologii și costuri pentru a gestiona aceste deșeuri.

Inevitabil, unele deșeuri reziduale întotdeauna vor fi generate, iar gestionarea acestora, trebuie să se asigure nu doar un nivel ridicat de protecție a mediului, dar e și important a se face acest lucru într-un mod, care contribuie pozitiv la progresul economic și social.

Armonizare

Regiunea de Dezvoltare Sud acoperă părțile de sud și sud-est a Republicii Moldova. Regiunea învecinează cu România în partea de sud-vest și cu Ucraina în sud-est. Principiul de armonizare se referă la elaborarea legislației de gestionare a deșeurilor, a infrastructurii și serviciilor, care reflectă standardele, atât din Republica Moldova cât și cele din UE. Viitoarea dezvoltare regională în zonă, va avea loc în cadrul parteneriatului în creștere între Moldova și UE, în particular a noilor state membre, ale căror sisteme de gestionare a deșeurilor sunt în curs de dezvoltare, în conformitate cu directivele și standardele UE. Implementarea progresivă a acestor standarde în Moldova va însemna că costurile de gestionare a deșeurilor vor crește în timp.

Aderarea la UE este o prioritate pentru Moldova - deși pe termen lung - și este o poziție susținută activ de UE, ca parte a "pachetului Balcanilor de Vest". Recent în ianuarie 2010, UE și Moldova au început negocierile privind elaborarea Acordului de asociere, având intenția să stabilească o zonă profundă și extinsă de liber schimb (DCFTA) în cazul în care condițiile relevante sunt îndeplinite. Planul comun de acțiuni PEV a fost adoptat în februarie 2005 de către Consiliul de

Cooperare UE- RM , iar acest plan , servește drept instrument pentru susținerea programului individual pentru Moldova de reforme democratice și economice.

În acest context, este important ca gestionarea deșeurilor în Regiunea de Dezvoltare Sud (și în țară în ansamblu), să țină pasul cu aceste evoluții, să implementeze standarde similare acceptabile de protecție a mediului, ca în România (și alte noi state membre), și să dezvolte o abordare proprie unică pentru gestionarea deșeurilor, în contextul politicii și a legislației naționale existente.

Ierarhia de Gestionare a Deșeurilor

Ierarhia de gestionare a deșeurilor este un cadru conceptual simplificat, care acționează ca un ghid pentru cele mai dorite opțiuni de gestionare a deșeurilor. Baza conceptului este de a prioritiza opțiunile de gestionare a deșeurilor pentru a maximiza durabilitatea lor, după cum urmează:

- 1. Reducerea:** Reducerea generării deșeurilor. Unele deșeuri pot fi evitate complet, în timp ce în alte cazuri, cantitățile pot fi minimizate. O prioritate deosebită trebuie acordată reducerii la minimum a componentelor periculoase din deșeuri, precum și a anumitor materiale periculoase care ar trebui să fie eliminate în întregime din fluxul de deșeuri.
- 2. Re-utilizare:** Punerea obiectelor înapoi în utilizare, astfel încât acestea să nu intre în fluxul de deșeuri. Exemplele includ re-folosirea ambalajelor sau reîncărcarea sticlelor.
- 3. Reciclarea:** Separarea materialelor pentru reprocesare înainte de reutilizarea lor (un exemplu fiind reutilizarea deșeurilor de hârtie pentru fabricarea hârtiei reciclate).
- 4. Recuperare:** obținerea valorii din deșeuri prin convertirea lor în ceva diferit. Cele două exemple principale sunt de conversie a deșeurilor organice pentru compost și recuperarea energiei din deșeuri.
- 5. Eliminarea** deșeurilor prin depozitare este cea mai puțin atractivă opțiune de gestionare a deșeurilor. Prioritate pentru eliminarea deșeurilor este de a asigura faptul, că aceasta este realizată la un standard înalt pentru a limita impactul asupra mediului.
- 6. Depozitarea pe pământ** este opțiunea cea mai puțin atractivă de gestionare a deșeurilor. Aceasta poate provoca un impact semnificativ asupra apelor subterane, apelor de suprafață și a calității aerului, precum și a sănătății publice.

Principiul subsidiarității

Principiul subsidiarității se referă la toate deșeurile generate într-o regiune care trebuie să fie gestionate în mod eficient în cadrul "frontierelor" acestei regiuni.

În scopul asigurării acestui lucru, o rețea integrată de facilități regionale pentru gestionarea deșeurilor va fi dezvoltată în cadrul RDS în următorii ani, care va servi necesităților și cerințelor tuturor raioanelor / regiunilor care intră în componenta sa.

În timp ce "importul / exportul" deșeurilor din regiune pilot poate fi permisă în scopul de reciclare sau recuperare, "importurile / exporturile", în scopul depozitarii finale/ eliminării sunt extrem de

nedorite. În conformitate cu proiectul Strategiei Naționale de gestionare a deșeurilor, fiecare dintre regiunile de dezvoltare a țării ar trebui să fie entități "de sine stătătoare" în această privință.

Principiul proximității

Principiul proximității susține eliminarea deșeurilor cât mai aproape posibil de locul de producție. Există două forțe motrice în spatele acestui lucru:

- transportul deșeurilor poate avea un impact semnificativ asupra mediului; și
- fără controale, există riscul că deșeurile pot fi pur și simplu exportate în alte regiuni sau țări.

Costurile pe unitate în cazul gestiunii deșeurilor scade odată cu creșterea cantității de deșeuri gestionate. Acest fapt favorizează un sistem de tratare a acestora amplu, centralizat. Principiul proximității favorizează o dispersare mai largă, amplasată strategic, a facilităților regionale de tratare a deșeurilor. Acest lucru este posibil să fie furnizat de către o rețea de facilități care asigură un echilibru sau "compromisul" între impactul asupra mediului și costurile financiare.

Principiul proximității are două funcții cheie:

- Este un instrument de planificare pentru autorități și întreprinderi atunci când se analizează cerințele pentru și localizarea, facilității de management a deșeurilor, precum și
- Aceasta contribuie la creșterea gradului de conștientizare în comunitățile locale privind deșeurile care sunt produse, că acestea prezintă o problemă cu care trebuie să se confrunte.

Principiul poluatorul plătește

Resursele de mediu sunt, în general, limitate și utilizarea lor în activități de producție și de consum poate duce la deteriorarea lor. În cazul în care costul de poluare nu este luat în considerare în mod adecvat în sistemul de preț, piața nu reușește să reflecte deficitul de astfel de resurse.

Principiul care urmează să fie utilizat pentru alocarea costurilor de prevenire a poluării și măsurile de control pentru a încuraja utilizarea rațională a resurselor limitate de mediu și pentru a evita denaturarea în comerțul internațional și de investiții, este așa-numitul "poluatorul plătește". Acest principiu înseamnă că poluatorul ar trebui să suporte cheltuielile de realizare a măsurilor menționate mai sus, luate de către autoritățile publice pentru a se asigura că mediul este într-o stare acceptabilă. Cu alte cuvinte, costul serviciilor de gestionare a deșeurilor ar trebui să se reflecte în prețul acestor servicii.

Descentralizare și Transparență

Gestionarea deșeurilor este un domeniu major privind cheltuielile publice. Descentralizarea și transparența este esențială pentru alocarea corectă a resurselor publice și dezvoltarea economiei de piață.

În ceea ce privește gestionarea deșeurilor, descentralizarea și transparența se referă la implementarea progresivă a procedurilor de licitație deschisă pentru servicii, evaluare imparțială a observațiilor de licitație, și chiar punerea în aplicare a standardelor. Licitațiile deschise vor fi stabilite pentru toate serviciile de gestionare a deșeurilor. Elaborarea modelelor standard pentru contractele de colectarea și eliminare a deșeurilor, este un domeniu care necesită o atenție prioritară.

3. PREZENTARE GENERALĂ ȘI ASPECTE CHEIE MAMANAGEMENTUL INTEGRAT AL DEȘEURILOR

Servicii efective și eficiente de gestionare a deșeurilor sunt esențiale pentru sănătatea publică, dezvoltare economică, îmbunătățirea calității vieții și protecția mediului. Actualul sistem de management al deșeurilor în Regiunea de Dezvoltare Sud se caracterizează printr-un amestec de bune practici de guvernare a deșeurilor și neajunsuri care trebuie să fie abordate. Administrarea RDS este hotărâtă să continue eforturile în vederea îmbunătățirii serviciilor de gestionare a deșeurilor și pentru stabilirea unui sistem integrat și uniform de gestionare a deșeurilor.

Colectarea și transportarea deșeurilor

Serviciile de colectare a deșeurilor menajere sunt oferite în toate orașele din regiune și sunt organizate separat pentru fiecare oraș din RDS. În mediul rural nu există un serviciu de colectare a deșeurilor organizat. Rata de colectare pentru întreaga regiune este aproximativ de 25%. Frecvența de oferire a serviciilor și echipamentele necesare de colectare vor fi revizuite.

Reciclarea și recuperarea resurselor

În cadrul Strategiei Naționale de gestionare a deșeurilor țara și-a stabilit ca prioritate reciclarea și valorificarea resurselor. Reciclarea este discutată în strategie urmînd directivele UE. În absența datelor disponibile pentru Moldova cu privire la diferitele fluxuri de deșeuri, precum și gradul de reciclare și a ratelor de recuperare, strategia națională nu stabilește obiective și nu-și asumă ratele de reciclare. În absența unui sistem de reciclare modern, ratele de reciclare realizate de către sectorul privat sunt, de obicei în jurul valorii de 15 la 20% în orașe. În scopul construirii bazei pentru aceste activități, cerințele pentru valorile reciclabile colectate trebuie să crească. Sistemele de colectare selectivă pot duce la creșterea în mod semnificativ a costurilor de întreținere a sistemului, în timp ce punerea în funcțiune a unor centre de colectare poate fi financiar mai eficientă. Diverse facilități și sistemele de colectare selectivă vor fi analizate cu atenție și echilibrate.

Eliminarea deșeurilor

Regiunea are aproape la fel de multe depozite de deșeuri ca și localități. Facilitățile de eliminare a deșeurilor nu sunt depozite de deșeuri construite conform normelor ingineresti și nu au permis de mediu pentru funcționare. Depozitele sunt de obicei situate foarte aproape de zonele rezidențiale și în cele mai multe locații administrația locală dorește să le închidă sau să le modernizeze. Regionalizarea eliminării deșeurilor și, prin urmare fie, modernizarea unor site-uri vechi sau deschiderea unor site-uri noi este dorită. În acest scop, o baza de date privind starea și potențialul tuturor arealelor existente a fost elaborată, pentru a desemna zonele potrivite fie pentru închiderea, fie pentru modernizarea și extinderea depozitelor, fie pentru a deveni stații mici sau medii de transfer sau depozite de deșeuri regionale.

Structura instituțională

În prezent, regiunea este deservită de către întreprinderile de utilități publice organizate în fiecare

oraș sau fiecare raion, care oferă servicii de colectare și depozitare a deșeurilor în zonele respective. În ceea ce privește obiectivele administrației locale de a stabili un sistem integrat de gestionare a deșeurilor în regiune, un rol esențial pentru atingerea acestui obiectiv va fi selectarea unui model de livrare a serviciului. Viitoarea instituționalizare și stabilire a serviciilor vor asigura faptul, că prioritățile stabilite la nivel regional sunt îndeplinite și că, sistemul integrat de gestionare a deșeurilor este în vigoare.

Date privind deșeurile

Datele corecte despre generarea deșeurilor sunt esențiale pentru procesul de luare a deciziilor și prezintă un mare factor care lipsește în Republica Moldova. Deșeurile nu sunt cântărite la depozitele de deșeuri, cu excepția unui studiu efectuat în 2011 de către GIZ în or. Soldanesti, nu a existat nici un studiu privind datele de deșeuri generate în țară. În absența unor date exacte, estimări și prognoze privind cantitatea de deșeuri și compoziția lor, s-au efectuat pe baza datelor privind generarea deșeurilor, indicate în studiul efectuat de către GIZ, datele din județele învecinate din România, rapoartele întocmite de către companiile de gospodărire comunală și a opiniei experților bazat pe observații în timpul ieșirilor în teren.

Participarea publicului

Conștientizarea și participarea publicului este critică pentru a efectua și sprijini gestionarea deșeurilor la nivel municipal și regional. În ciuda complexității crescânde a problemelor privind deșeurile și a schimbărilor în curs de desfășurare în sistemele de tratare a acestora, toate strategiile de gestionare a deșeurilor necesită neapărat implicarea gospodăriilor, întreprinderilor, a tinerilor și a societății civile, ca o amplă consultare publică și suport în rezolvarea problemelor privind deșeurile în caz de necesitate. Participarea publicului va fi integrată cât mai devreme posibil în procesul de planificare.

3.1 SCOPURI ȘI OBIECTIVE

Scopuri politice

Scopul principal, care trebuie să fie realizat la nivelul fiecărei comunități din regiunea de sud a Moldovei (RDS) constă în: instituirea unui sistem integrat și sigur pentru mediu și economic eficient, pentru gestionarea deșeurilor în regiune.

Direcțiile majore de politici în domeniul gestionării deșeurilor în Republica Moldova până în 2025 includ:

- Colectarea separată a principalelor tipuri de deșeuri reciclabile, accesibilă pentru întreaga populație
- Extinderea serviciilor de colectare a deșeurilor, prin creșterea numărului de autospeciale
- Reciclarea materialelor cum ar fi uleiurile uzate, baterii auto, textile, sticlă, plastic și cauciucuri
- Reducerea și dacă este posibil, eliminarea impactului negativ asupra mediului și al riscului pentru sănătatea publică cauzate de practicile existente de eliminare a deșeurilor

Pentru a atinge acest obiectiv, Strategia Națională stabilește următoarele obiective principale:

- Dezvoltarea sistemelor de colectare separată, a stațiilor de sortare, compostare și reciclare;
- Îmbunătățirea sistemului de colectare a deșeurilor și dezvoltarea stațiilor de transfer;
- Dezvoltarea capacităților de depozitare a deșeurilor;
- Îmbunătățirea guvernării în domeniul gestionării deșeurilor;

Obiective

În continuare, Strategia Națională propune obiective specifice pentru o serie de fluxuri de deșeuri:

- deșeuri de ambalaje
- reziduri ale biomasei provenite din agricultură, gunoi de grajd, deșeuri de lemn din industria de prelucrare a lemnului
- nămolul provenit din tratarea apelor reziduale
- anvelope
- vehiculele scoase din uz
- deșeurile de echipamente electrice și electronice
- deșeuri periculoase, cu excepția uleiului uzat
- ulei
- baterii

3.2 ȚINTE

Instituirea sistemului de management integrat al deșeurilor în regiune solicită implementarea următoarelor ținte pe termen scurt, mediu, și lung:

Colectare primara a deșeurilor municipale:

- extinderea serviciilor orășanești de colectare a deșeurilor din mediu urban în zonele rurale
- pe termen scurt, 2015 – acoperirea cu servicii de colectare în rază de 15 – 20 km în jurul orașelor
- pe termen mediu, 2020 – acoperirea cu servicii de colectare până la 75% a zonelor rurale (cu populație peste 500 locuitori)
- pe termen lung, 2025 – acoperire cu 100% în mediul rural (cu populație peste 500 locuitori)

Depozitare și transfer:

- pe termen scurt, 2015, dezvoltarea stațiilor de transfer a deșeurilor (medii și mici) în fiecare raion.
- pe termen scurt, 2015, amenajarea gunoistilor intercomunale (3-5 per raion)
- pe termen mediu, 2020 de la aprox. 200 de depozite neconforme la maxim 7 depozite de deșeuri
- pe termen lung (2025), depozitarea deșeurilor în maxim 3 depozite regionale

Tabel 1: Tinte pentru reciclare si/sau tratare corespunzatoare a deseurilor specifice

	2015	2020	2025
Sticla/PET/Hartie - ținte stabilite ca % din totalul de deșeuri reciclabile generate după greutate	10% - 20 % reciclate (rural – urban)	20 – 30 % reciclate (rural – urban)	30 – 40 % reciclate (rural – urban)
Deșeuri de echipamente electrice și electronice	In corelație cu legislația națională cu privire la responsabilitatea producătorilor.		
Deșeuri periculoase: baterii, acumulatori, cauciucuri, pesticide, ulei uzate, becuri	In corelație cu legislația națională cu privire la responsabilitatea producătorilor.		
Deseuri de construcții	40% tratate corespunzător	55% tratate corespunzător	70% tratate corespunzător
Deseuri voluminoase	40% tratate corespunzător	55% tratate corespunzător	70% tratate corespunzător
Biodegradabile (dejecții animaliere, deșeuri de grădina, vegetale, fitosanitare)	25% nu ajung la gunoșițe	50% nu ajung la gunoșițe	75% nu ajung la gunoșițe

3.3 GENEREA DEȘEURILOR ȘI PROGNOZA COMPOZIȚIEI DEȘEURILOR

Prognozele privind deșeurile generate și modificările în compoziția lor, este o bază pentru definirea unor metode diferite pentru tratarea acestora, parametrii diferitor instalații și calculul costurilor și beneficiilor viitoarelor investiții în sistemul de gestionare a deșeurilor. Dinamica populației și ratele de generare a deșeurilor sunt proiectate în următorii 15 ani.

Prognoza generării deșeurilor depinde de două variabile majore: populația și condițiile economice din zona prognozată. Creșterea economică va permite creșterea cheltuielilor și a consumului, care va duce la creșterea cantității de deșeuri generate pe gospodărie. Indicele Produsului Intern Brut (PIB) a fost utilizat drept indicator al dezvoltării condițiilor economice.

3.3.1 Produsului Intern Brut

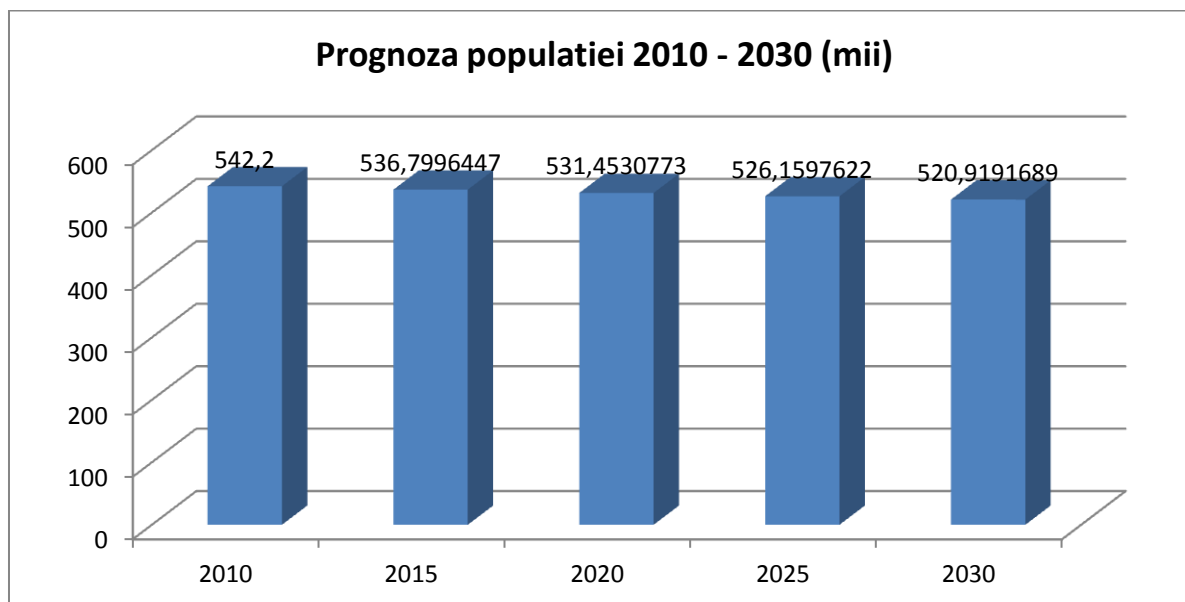
PIB-ul potrivit previziunilor Strategiei Naționale de Gestionare a Deșeurilor, rata de creștere a PIB este estimată la aproximativ 5% anual. Indicele PIB-ul la nivel național este puternic influențat de Chișinău, care este considerat cel mai dezvoltat oraș din țară.

Regiunea Sud este mai puțin dezvoltată, ca alte regiuni. Astfel, în baza discuțiilor cu autoritățile locale și a opiniei experților s-a decis utilizarea unei rate de creștere a PIB pentru Regiunea de Dezvoltare Sud de 2,5% anual.

3.3.2 Prognozarea populației

Datele privind populația este preluată din Studiu de referință privind managementul deșeurilor în RDS, elaborată în cadrul proiectului la etapa inițială. În baza acestor informații a fost calculată o rată anuală de scădere de 0,2 la nivel național și a fost aplicată în RDS pentru prognozarea populației. Incepând cu o populație de 542.20 mii de locuitori în 2010, ulterior va exista o scădere constantă a numărului populației de 2,95% în 2025, valoare care corespunde numărului de 526.16 mii de locuitori în regiunea de sud

Figura 1: Prognoza propulatiei 2010-2030 (in mii persoane)

3.3.3 Generarea deșeurilor

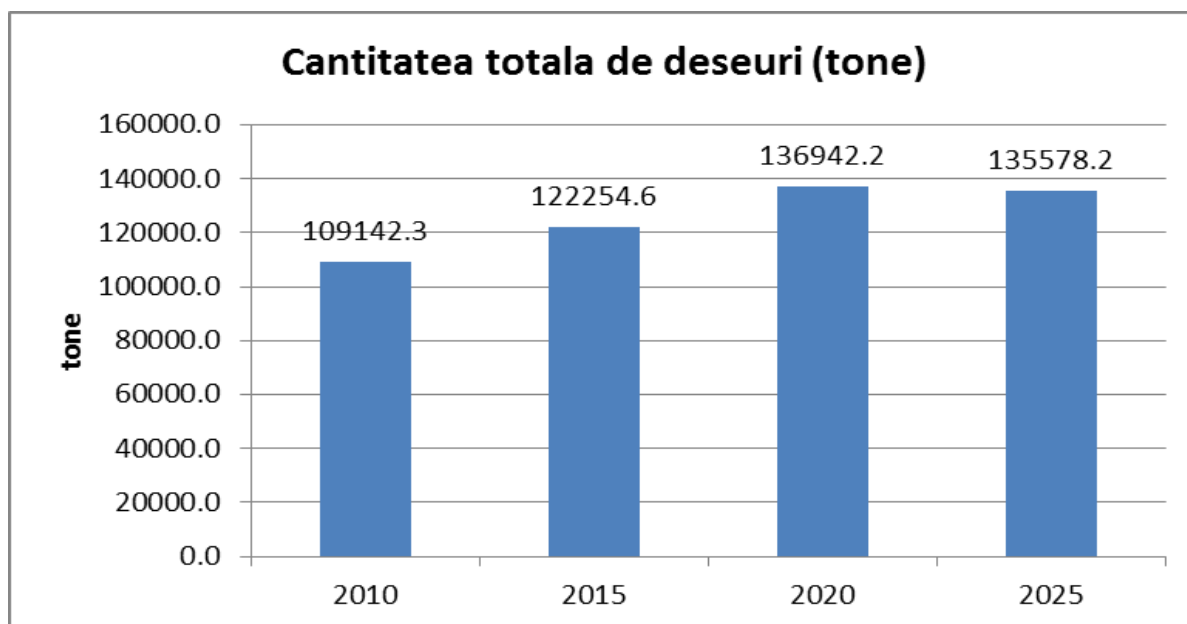
Rata de generare a deșeurilor (RGD), reprezintă cantitatea deșeurilor generată de un locuitor într-o singură zi. Există diferențe între cantitățile de deșeuri generate în mediul rural și în mediul urban. În baza informațiilor disponibile din alte strategii naționale și a opiniei experților, rată de generare a deșeurilor a fost estimată la 0,7 kg / locuitor / zi în mediul urban și 0,5 kg / locuitor / zi în zonele rurale.

RGD este mult corelată cu PIB-ul, ceea ce înseamnă că va crește pe măsură ce crește PIB-ul, atingând o valoare de stabilizare în 2020 de 0.89 kg / locuitor / zi pentru mediul urban și 0.64 kg / locuitor / zi pentru zonele rurale. Se consideră că politicile de prevenire a deșeurilor vor fi eficiente în 2020.

Prognozarea deșeurilor

În baza estimărilor și calculelor, un total de 109142.3 tone/a deșeuri sunt calculate a fi generate în 2010. Se consideră, că producerea deșeurilor va ajunge la o valoare de vârf de 136942.2 în 2020, ceea ce înseamnă o creștere de 20,3% din valoarea de bază calculată pentru 2010. Pentru moment această valoare de vârf, corespunde nivelului de stabilitate a valorii RGD. Datorită RGD constante și a scăderii numărului populației, cantitatea de deșeuri va scădea atingând o valoare de 135578.2 tone/an, ceea ce ar însemna o scădere de 1% peste nivelul anului 2020, dar și o creștere de 19,5% în comparație cu 2010. Totalul deșeurilor generate este prezentat în figura de mai jos:

Figura 2: Prognoza cantitatii deșeurilor generate anual în tone

Compoziția deșeurilor

Fluxurile deșeurilor, care sunt vizate ca recuperabile în Regiunea de Dezvoltare Sud (RDS), sunt următoarele:

- fracțiunile compostabile din fluxul deșeurilor biodegradabile (deșeuri verzi); și
- fracțiunile reciclabile cu valoare economică pentru recuperare și anume:
 - hârtia și cartonul,
 - plasticul,
 - metalul și
 - sticla.

Analiza morfologică a deșeurilor este imperioasă în stabilirea operațiunilor de reciclare și eliminare a deșeurilor generate. În statistica națională lipsește informație cu privire la compoziția deșeurilor municipale, doar datele pentru or. Chișinău sunt menționate în unele buletine informative, rapoarte și publicații de specialitate. În absența datelor specifice pentru localitățile rurale și centrelor raionale, a fost realizată o estimare a conținutului ridicat și scăzut de materiale reciclabile, bazându-se pe datele existente în țara vecină, România, indicațiile Băncii Mondiale și a opiniile experților locali.

Tabelul 2. Compararea compoziției deșeurilor din două județe din România

Tipul deșeurilor	Județul Galați		Județul Vaslui (%)
	Regiunea urbană (%)	Regiunea rurală (%)	
Hârtie și carton	9	4	7,5
Plastic	9	6	7,1
Metal	3	1	1,7
Sticlă	3	1	3,9
Biodegradabile	50	65	55,6
Deșeuri de grădină	3	0	-
Materiale compozite	3	0	-
Textile	3	2	4,6
Minerale	8	3	-
Alte deșeuri	9	18	19,6
total	100	100	100

Tabelul 3. Compoziția deșeurilor în baza tipurilor de venit pe țări, Banca Mondială, 2006

	Țări cu venit redus	Țări cu venit mediu	Țări cu venit mare
Compostarea deșeurilor	%		
Biodegradabile	40 spre 85	20 spre 65	7 spre 55
Hârtie și carton	1 spre 10	15 spre 40	15 spre 50
Plastic	1 spre 11	2 spre 13	2 spre 20
Metal	1 spre 5	1 spre 5	3 spre 13
Sticlă	1 spre 10	1 spre 10	4 spre 10
Cauciuc	1 spre 3	1 spre 5	2 spre 12
Altele (nisip, cenușă, etc)	15 spre 50	15 spre 40	5 spre 20

Moldova face parte din categoria țărilor cu un venit mediu pe cap de locuitor de 2,854 USD așa cum apare menționat în 2009 de către Banca Mondială.

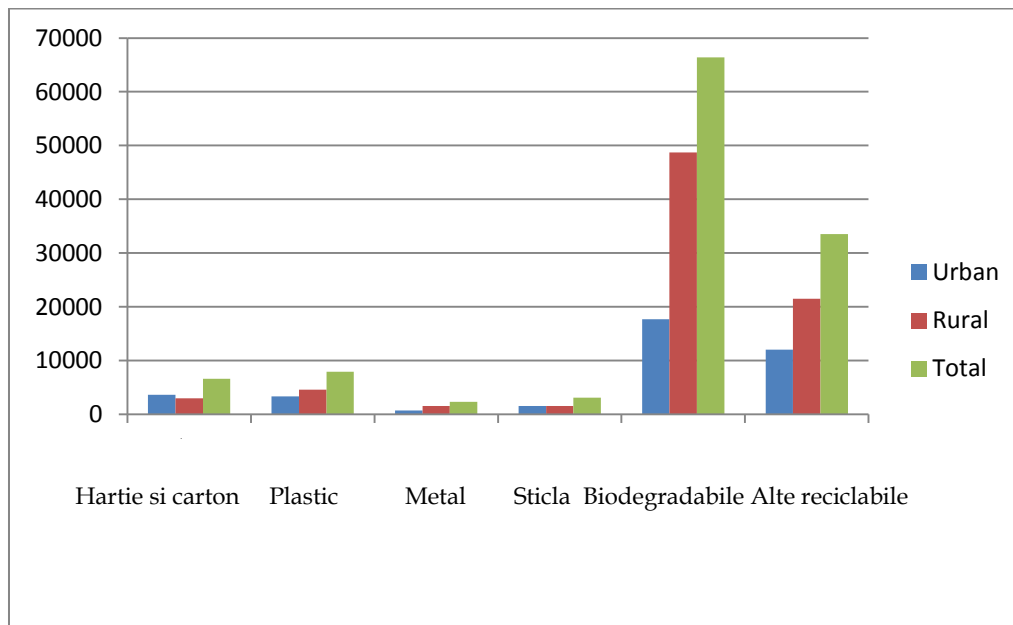
Compoziția estimată a fluxurilor de deșeuri este prezentată în tabela de mai jos.

Tabelul 4. Fluxurile de deșeuri conform două scenarii privind componența deșeurilor.

Tipul de deșeuri	%	
	Urban	Rural
Hârtie și carton	10	4
Plastic	9	6
Metal	2	2
Sticlă	4	2
Biodegradabile	45	60
Alte deșeuri (gunoi de grajd, deșeuri inerte, CD, cauciucuri, textile, etc)	30	26
Total	100	100

Cantitățile de deșuri care urmează să fie tratate / reciclate sunt prezentate în figura de mai jos, anul de referință fiind 2010

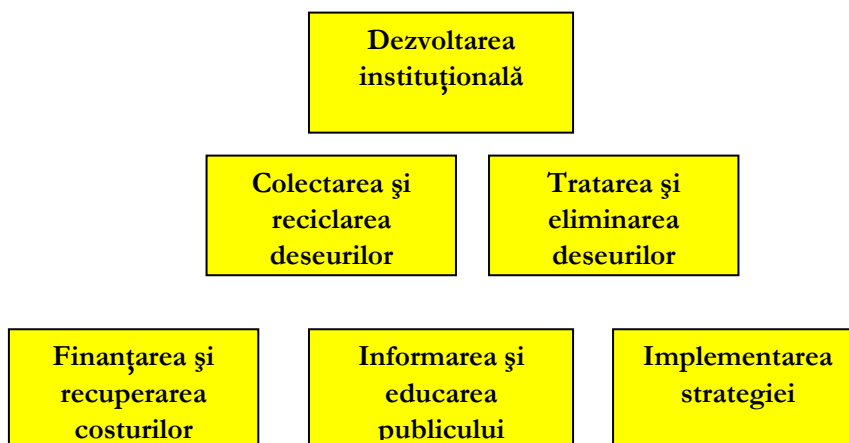
Figura 3: Tone de deșuri în 2011, ariile urbane și rurale
Reciclabile generate

3.4 COMPONENTELE STRATEGIEI

Cadrul Strategiei este împărțit în șase componente. Deși strategia a fost împărțită în acest mod, trebuie de recunoscut faptul că toate componentele sunt inter-dependente. Progresele într-un component, prin definiție, va afecta progresul în toate celelalte componente.

Cadrul strategiei pentru fiecare component este discutat în secțiunile următoare.

4. PARTEA II. CADRUL STRATEGIEI

Principiile dezvoltării instituționale

4.1 DEZVOLTAREA INSTITUȚIONALĂ

Strategia integrată de gestionare a deșeurilor (SIGD) pentru Regiunea de Dezvoltare Sud cuprinde următoarele principii-cheie care au fost sugerate de către participanții la seminarul din noiembrie 2010 cu participarea reprezentanților unor instituții guvernamentale relevante la nivel național, regional și municipal:

- Necesitatea de a simplifica structurile administrative cu scopul de a obține, în măsura în care este posibil, "unica sursă de răspundere", pentru sarcinile asumate;
- separarea și definirea clară a rolului și responsabilităților diverselor organisme naționale și locale implicate în sistemul de gestionare a deșeurilor;
- identificarea și dezvoltarea oportunităților de sporire a cooperării intercomunale și cooperării în întreaga RDS;
- introducerea transparenței și responsabilității sporite a publicului cu privire la furnizarea serviciilor;
- încurajarea concurenței în sectorul privat, prin procesele de licitație deschisă și transparentă, în care vor participa întreprinderile municipale;
- punerea în aplicare a implementării cadrului legal cu privire la monitorizarea gestionării deșeurilor cu introducerea sancțiunilor relevante de către autoritățile locale;
- crearea unui organism regional special pentru urmărirea tuturor datelor privind gestionarea deșeurilor, colectarea și eliminarea deșeurilor; și
- adoptarea tehnologiilor durabile și a sistemelor de management.

Aplicarea acestor principii de gestionare a deșeurilor trebuie să fie făcută în conformitate cu cadrul juridic relevant. În acest context putem menționa trei legi relevante:

- Legea privind descentralizarea administrativă (nr. 435 din 28.12.2006)
- Legea privind administrația publică locală (nr. 436 din 28.12.2006)
- Legea serviciilor publice de gospodărire comunale (nr. 1402 din 24.10.2002)

Analizarea cadrului legal identifică următoarele puncte cheie:

- Responsabilitatea pentru gestionarea deșeurilor este o competență de nivel primar (de exemplu, sat, oraș etc.), (Legea privind descentralizarea administrativă, art. 4 alineatul (1) litera (b)).
- Autoritățile locale de nivelul întâi și al doilea pot coopera pentru a asigura proiectele sau serviciile publice care necesită eforturi comune ale acestor autorități, subiect ce ține de încheierea unor acorduri prin care se abordează luarea deciziilor și finanțarea activităților comune (Legea privind descentralizarea administrativă, Art. 5.). Accentul este pus pe asocierea dintre autoritățile locale de nivelul doi (de exemplu raioanele), să se asocieze cu alte autorități publice locale pentru realizarea lucrărilor publice și a serviciilor pentru a promova și protejarea interesele autorităților locale (Legea privind administrația publică locală, art. 14 (j) și Art. 43 (t)). În această bază, este de înțeles, că autoritățile locale de nivelul al doilea pot asocia unele cu alte.
- Există o gamă largă de opțiuni în ceea ce privește modul în care serviciile de gestionare a deșeurilor pot fi livrate (Legea privind serviciile municipale publice, art. 10), dar preferințele

politice ar putea favoriza crearea contractelor de parteneriat public-privat (Legea privind descentralizarea administrativă, articolul 5).

Aplicarea principiilor de mai sus și a cadrului legal al Strategiei de gestionare a deșeurilor, propusă pentru Regiunea de Dezvoltare Sud a fost discutată cu factorii de decizie de nivel local și național la în cadrul unui atelier de lucru care a avut loc la data de 1 aprilie 2011. Mai precis, au fost luate în considerare opțiunile de instituire a unei "Asociații" sau "Companii" la nivel de raion, prin care să fie pusă în aplicare Strategia de gestionare a deșeurilor. Astfel, s-a convenit următoarele:

Modelul cel mai relevant este crearea unei Asociații ale Municipiilor, cu organul principal - Adunarea Generală - formată din delegați ai raioanelor în cauză.

Rolurile și responsabilitățile instituționale trebuie să fie separate și clar definite pentru abordarea și soluționarea problemelor existente, precum:

- Dublarea eforturilor;
- Lacune în furnizarea serviciilor;
- Lipsa de standardizare;
- Lipsa de cooperare și coordonare; și
- Conflictul de interese în cazul în care o entitate se angajează în mai multe roluri precum cea de client cât și cea de operator.

Pentru funcționarea eficientă (și ca urmare durabilă) a unui sistem regional de gestionare a deșeurilor, ar trebui să existe patru roluri distincte în cadrul sistemului său instituțional și anume:

- **Politic / planificare.** Acest rol se referă la politicile și planurile care vor fi adoptate pe termen lung pentru a asigura faptul, că gestionarea deșeurilor îndeplinește obiectivele naționale (exemplu: asociația intercomunitară, ministerul mediului, etc).
- **Client** (colectare și eliminare). Acest rol se referă la contractarea uneia sau mai multor entități pentru a furniza servicii de gestionare a deșeurilor în conformitate cu politicile și planurile existente și gestionarea acestor contracte (exemplu: primarii, consilii raionale).
- **Operator** (colectare și eliminare). Acest rol se referă la furnizarea serviciilor de gestionare a deșeurilor, în conformitate cu contractele încheiate (exemplu: operator economic privat, întreprindere municipală).
- **De reglementare.** Acest rol se referă la asigurarea faptului că cerințele contractului sunt îndeplinite (exemplu: inspectoratul de mediu).

Mai exact, sarcinile care ar trebui îndeplinite de fiecare dintre aceste roluri includ următoarele:

- **Politic / planificare**

- o Elaborarea și implementarea strategiilor de gestionare a deșeurilor solide și a obiectivelor de performanță.
- o Planificarea regională a investițiilor pentru tratarea deșeurilor și a facilităților de eliminare ale acestora.
- o Date privind generarea și utilizarea deșeurilor.
- o Proiectarea și implementarea unor programe de educarea publicului și a unor inițiative.

• Client

- o Elaborarea planurilor operaționale (fie de colectare sau eliminare) pentru a realiza obiectivele strategiei și cele de performanță.
- o Pregătirea și evaluarea documentelor pentru licitații, atribuirea contractelor.
- o Monitorizarea performanțelor contractantului și a conformității cu caietul de sarcini.
- o Generarea veniturilor și a plăților conform contractului de servicii.

• Operator

- o Prestarea serviciilor specifice de gestionare a deșeurilor (fie de colectare sau eliminare), în conformitate cu specificațiile și condițiile contractului.
- o Pot fi întreprinderi municipale sau contractanți privați.

• De reglementare

- o Monitorizarea performanței operatorului(lor) privind conformitatea cu standardele de mediu naționale și / sau regionale, care se referă la calitatea apei, solului și a aerului.
- o Inițierea măsurilor de corectare, precum acțiunile legale / amenzi împotriva operatorilor care nu se conformează cu standardele relevante de mediu.

Un alt aspect important care contribuie la eficacitatea fiecărui sistem de management integrat al deșeurilor este legat de nivelul de cooperare între municipalități, în cazul în care sistemul este pus în aplicare.

Actorii implicați în procesul de elaborare a strategiei au convenit că furnizarea serviciilor de gestionare a deșeurilor ar trebui să fie efectuate prin contracte încheiate între Asociații și sectorul privat, și că Asociația propusă ar putea juca următoarele roluri: politic / planificare, client și de reglementare. Cu toate acestea, s-a convenit că, pentru a fi eficientă, Asociația ar trebui să fie organizată în așa fel încât membrii cu drept de vot, vor vota numai acele aspecte care îi privesc pe oamenii pe care îi reprezintă, de exemplu, pentru un contract pentru furnizarea unui serviciu de gestionare a deșeurilor în unele raioane, vor vota doar membrii Asociației a căror rezidenți sunt serviți de contract, dar nu și de alți membri ai Asociației. În acest fel, Asociația va asigura atât coordonarea activităților de gestionare a deșeurilor în Regiunea de Dezvoltare Sud și va oferi flexibilitatea necesară pentru a asigura faptul, că deciziile sunt luate de către cei din cadrul Asociației, care vor fi afectați de aceste decizii.

În vederea realizării acestor cerințe, părțile interesate au convenit, în cadrul seminarului din 1 aprilie 2011, că Asociațiile vor fi constituite pentru a facilita crearea unor comisii, care vor supraveghea toate aspectele legate de organizarea licitațiilor, încheierea contractelor, gestionarea contractelor referitoare la serviciile care sunt furnizate la nivel local. Activitatea comisiilor va fi susținută de către personalul Asociației și va fi efectuată în conformitate cu principiile de management, transparență și responsabilitate, care sunt aprobate la nivel de Asociație.

În special, comisiile vor supraveghea contractele legate de colectarea, tratarea / reciclarea și eliminarea deșeurilor.

4.2 COLECTAREA DEȘEURILOR

Cooperarea inter-municipală: Colectarea deșeurilor

În prezent, cooperarea în domeniul colectării deșeurilor între numeroasele municipalități se găsește la un nivel scăzut. În consecință, avem o variație mare privind standardul serviciilor oferite publicului. Într-adevăr, într-un număr de comunități din întreaga regiune pilot (în special cele din zonele rurale) nu există în general nici un serviciu de colectare al deșeurilor.

S-a convenit ca viitoarele oportunități pentru sporirea nivelului de cooperare, inclusiv standardizarea procedurilor de licitație, a caietelor de sarcini și a specificațiilor fiecărui serviciu, vor fi identificate și dezvoltate.

Este cunoscut faptul că numeroase avantaje, dar nu neapărat limitate la cele enumerate, vor fi obținute printr-o cooperare mai strânsă:

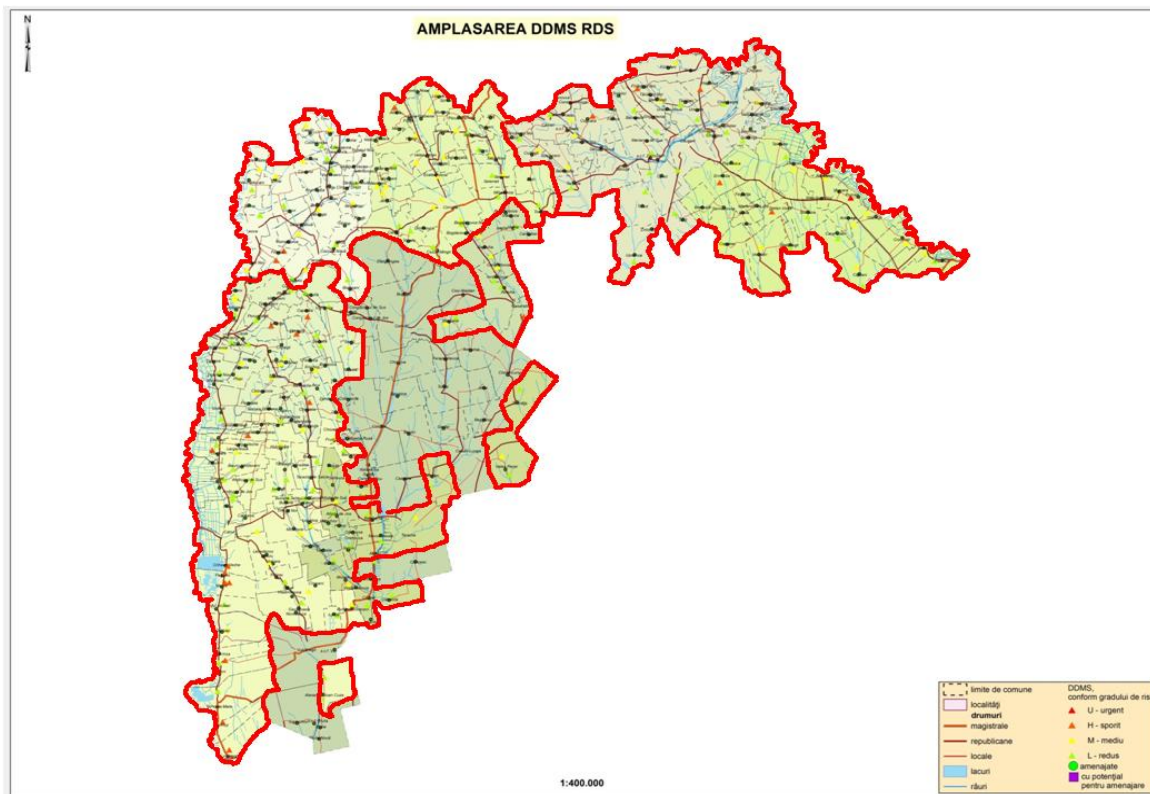
- Schimbul și armonizarea de cunoștințe și expertiză.
- O mai bună utilizare a vehiculelor și a echipamentelor.
- Economii consolidate prin contractarea comună a zonelor urbane (economia realizată pe unitatea de produs în urma creșterii nivelului cantitativ al producției).

Procesul de standardizare inițial va implica un număr mic de comunități "pilot" în cadrul cărora vor fi efectuate exerciții privind modelele de licitații și vor fi introduse serviciile de colectare a deșeurilor. Acest lucru va permite monitorizarea îndeaproape a serviciilor și, dacă este necesar, modificarea acestora. Lecții învățate în această fază pilot, vor fi aplicate într-o abordare regională revizuită de colectare a deșeurilor.

Cooperarea inter-municipală: Tratarea, Reciclarea și Eliminarea deșeurilor

Sistemele de tratare / reciclare și eliminare a deșeurilor, care îndeplinesc standardele moderne de mediu, beneficiază financiar de pe urma economiei realizată pe unitatea de produs în urma creșterii nivelului cantitativ al producției, costurile unitare pe gospodărie pentru tratarea/ reciclarea și eliminarea deșeurilor scad, în timp ce dimensiunile facilităților de tratare / reciclare sau eliminare a deșeurilor cresc. Astfel, se poate observa faptul că facilitățile pentru tratare / reciclare și eliminare a deșeurilor centralizate în condiții de siguranță pentru mediu, sunt mai puțin costisitoare, decât facilitățile la nivel local, care servesc comunităților individuale. Cu toate acestea, costul transportului materialelor la facilitățile centralizate duce la creșterea costurilor în raport cu transportul la facilitățile locale. Zona deservită de facilitățile centralizate de tratare / reciclare sau eliminare a deșeurilor, ar trebui să fie definită ținându-se cont de aceste considerente.

Imaginea de mai jos prezintă sub-regiunile din RDS din Moldova, care vor fi deservite de facilitățile proprii de tratare / reciclare și eliminare a deșeurilor.

Fiecare sub-regiune include următoarele raioane:

Subregiune 1: Formată din raioanele Leova, Cimișlia, Basarabeasca

Subregiune 2: Formată din raioanele Căușeni, Ștefan Vodă

Subregiune 3: Formată din raioanele Cantemir, Cahul, Taraclia

Sub-regiunile oferă o bază pentru definirea structurii Asociației în cadrul a 3 diviziuni, unde fiecare diviziune corespunde unei sub-regiuni. Deciziile referitoare la furnizarea serviciilor de tratare / reciclare și eliminare a deșeurilor în fiecare sub-regiune, poate fi făcută de raioanele din diviziunea relevantă, care vor acționa ca un comitet al Asociației.

În fiecare sub-regiune o nouă entitate va fi creată, care va purta responsabilitate pentru gestionarea deșeurilor pentru întreaga sub-regiune. Mai mult decât atât, aceste asociații vor trebui să coopereze strâns între ele, în scopul pregătirii politici coerente și a planurilor de acțiune pentru gestionarea deșeurilor pentru viitorul sistem regional integrat de gestionare a deșeurilor. Elementele cheie care trebuie să fie incluse în statutul viitoare Asociații Intercomunicare sunt prezentate în anexa 5 la acest document.

(1) Din momentul când deșeurile sunt colectate, ele sunt transportate la instalațiile de tratare a deșeurilor din sub-regiune, alte sub-regiuni și diviziunile relevante – care vor servi drept bază pentru gestionarea contractelor de colectare a materialelor reciclabile și deșeurilor. În cadrul unei sub-regiuni, oricum este posibil să fie solicitate mai multe contracte pentru colectarea deșeurilor. În acest caz, o decizie privind colectarea deșeurilor poate fi luată de comisiile din cadrul Diviziunii care este deservită de serviciile de colectare.

4.3 COLECTAREA ȘI RECICLAREA DEȘEURILOR

Prezentare generală

Sistemul de colectare a deșeurilor în Regiunea de Dezvoltare Sud ar trebui să fie dimensionat în modul corespunzător, astfel încât să poată obține și menține următoarele:

- *în termen scurt (până în 2015) acoperirea cu servicii de colectare a deșeurilor a ariilor adiacente orașelor (15-20 km);*
- *în termen mediu (până în 2020), acoperirea de 100% cu servicii de management al deșeurilor în zonele urbane și cu 75 % în zonele rurale*
- *în termen lung (până în 2025 acoperirea cu servicii de colectare a deșeurilor în măsură de 100% în zonele urbane și rurale.*
- *deviere maximă a deșeurilor biodegradabile din depozitele de deșeuri ;*
 - *minimizarea cantității deșeurilor pentru eliminare;*
 - *îmbunătățirea condițiilor de mediu prin prevenirea depozitării nereglementate a deșeurilor.*

Viitorul sistem de colectare și transportare a deșeurilor în Regiunea de Dezvoltare Sud a Republicii Moldova trebuie să asigure următoarele:

- *deșeurile sunt colectate și transportate în cel mai eficient mod din punct de vedere a costurilor;*
- *sistemul de colectare a deșeurilor este conceput în așa fel, încât să poată maximiza eforturile de recuperare a resurselor ale administrației RDS și pentru a reduce cantitățile deșeurilor pentru eliminare;*
- *serviciul este furnizat la un nivel accesibil pentru a asigura durabilitatea sistemului de gestionare a deșeurilor.*

Guvernarea în mediul urban

Colectarea deșeurilor joacă un rol important în influențarea calității mediului înconjurător urban. Standardul serviciilor, nivelul de salubritate a unui oraș reflectă, performanța autorităților urbane. Măturarea străzilor, colectarea și transportul deșeurilor vor fi cele mai vizibile aspecte publice de gestionare a deșeurilor municipale solide. În zonele rurale nu există serviciul de colectare a deșeurilor. Introducerea sistemelor de colectare selectivă a deșeurilor în mediul urban este extrem de necesară.

Îmbunătățirea performanței serviciilor

Vizibilitate publică ridicată și costurile ridicate de colectare a deșeurilor și a serviciilor conexe, denota faptul că gestiunea deșeurilor este un domeniu important pentru a fi menținut în întreaga regiune pilot a RDS. Mai mult, se dorește și îmbunătățirea acestui sistem, astfel încât el să devină tot mai performant.

Protecția sănătății publice

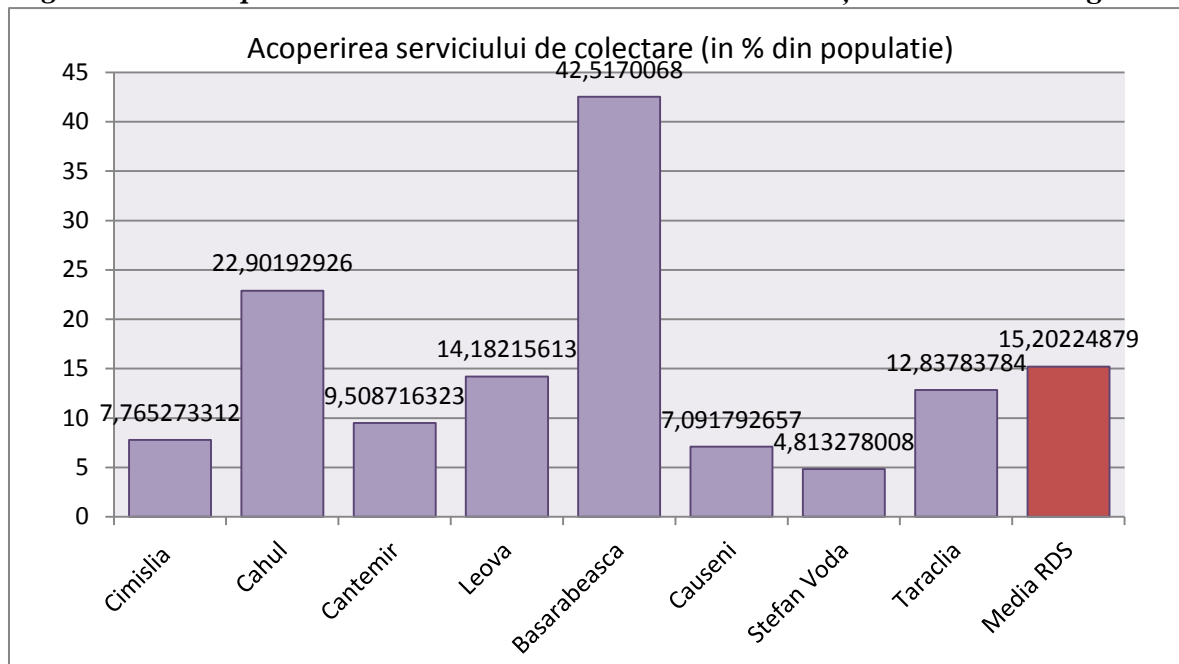
Prevederile unui sistem eficace și eficient de colectare și de transport a deșeurilor este vital pentru a reduce la minimum riscurile pentru sănătate, asociate cu deșeurile. Un obiectiv cheie al strategiei, va fi de a încuraja furnizarea unui sistem periodic și eficace de colectare a deșeurilor și a serviciilor de eliminare a deșeurilor pentru întreaga populație din RDS, printr-o strânsă colaborare cu autoritățile municipale și întreprinderile municipale existente. Acest nou sistem de gestionare a deșeurilor se va baza pe sistemul existent și pe introducerea unor îmbunătățiri specifice operaționale în colaborare cu autoritățile municipale. Totodată se va încerca realizarea sistemului în condiții de eficiență economică maximă.

Extinderea acoperirii serviciilor

Analizele și studiile de bază sugerează că serviciile de gestionare a deșeurilor sunt organizate doar în zonele urbane din regiunea pilot, în care locuiesc nu mai mult de 25% din totalul populației care are reședință în această regiune. Din acestea se poate concluziona, că marea majoritate a populației din regiune nu are acces la un serviciu organizat de colectare a deșeurilor, sau chiar la toate. Acest procent scăzut de acoperire cu servicii de gestionare a deșeurilor, a apărut în urma unei serii de constrângeri, inclusiv a nivelului scăzut de investiții și recuperare a costurilor, număr insuficient de vehicule și tomberoane pentru colectarea deșeurilor, a platformelor insuficiente pentru eliminarea deșeurilor și de asemenea a dificultăților de acces la anumite domenii din cauza legăturilor proaste de transport, a naturii topografiei locale și densitatea urbana joasă. Această situație trebuie să fie îmbunătățită în cazul în care standardele de gestionare a deșeurilor în întreaga regiune pilot trebuie să fie controlate și fluxul deșeurilor municipale gestionate în mod eficient. Extinderea acoperirii cu servicii de colectare a deșeurilor, va reduce acoperirile basculare, arderea în stradă a deșeurilor și eliminările necontrolate, toate acestea predomină în prezent în întreaga regiune.

Localitățile din regiune sunt destul de mici și cuprind circa 284 de sate în 209 de unități ale administrației publice. În total sunt 10 orașe, dintre care 8 sunt centre raionale. Cel mai mare dintre acestea este orașul Cahul cu 40,700 de oameni. În aproape toate orașele, serviciile de colectare a deșeurilor rulează de zi cu zi, atât la blocuri cât și la case, Basarabeasca și Taraclia fiind o excepție și având un serviciu cu frecvență mai mică. Serviciile cu o frecvență înaltă de colectare a deșeurilor duc la costuri ridicate de funcționare a sistemului. Se atestă o lipsă a compartimentelor și vehiculelor de colectare a deșeurilor. Colectarea în unele regiuni din Est este mult mai complicată din cauza teritoriului autonom al Găgăuziei, care separă aceste părți de restul regiunii. În toată RDS au fost dezvoltate sau sunt în curs de dezvoltare, sisteme pilot de colectare selectivă a deșeurilor.

Figura 4: Acoperirea cu servicii de colectare a deșeurilor în regiunea RDS

Deșeurile vor continua să fie colectate în zonele urbane, fiind extins serviciul de colectare la 100% din populație. Numărul existent de containere va crește. Este necesară înlocuirea vehiculelor de colectare și procurarea vehiculelor noi pentru sistemul urban de colectare a deșeurilor. Colectarea selectivă va fi ornată în zonele private ale principalelor orașe. Aceasta se va face pe 4 fracții, urmând modelul care deja este implementat în cadrul unor proiecte pilot din regiune. Aceste proiecte pilot au la bază colectarea selectivă pentru PET, Hârtie, Sticlă și alte deșuri. Pentru utilizarea optimală a echipamentului și pentru asigurarea curățeniei în orașe, se recomandă un model de colectare a deșeurilor de două ori pe săptămână în cadrul blocurilor locative și o dată pe săptămână pentru casele din mediul urban.

În zonele rurale colectarea deșeurilor va fi introdusă treptat, orientându-se în primul rând la acele sate, în care se practică o combinație a următorilor factori:

- Depozitele locale de eliminare a deșeurilor au fost desemnate pentru închidere de urgență,
- Din punct de vedere logistic este posibil să se conecteze la o stație de transfer cu condiții acceptabile de drum (infrastructură).

Frecvența de colectare în zonele rurale vor avea loc nu mai frecvent decât 1 dată la două săptămâni. Va fi încurajată în zonele rurale compostarea la domiciliu.. Ca soluție pentru reciclare, este de preferat ca în zonele rurale să se creeze centre de reciclare sau la stațiile de transfer să existe asemenea facilități.

Armonizarea standardelor serviciilor

Asociația de Gestionare a Deșeurilor va sprijini municipalitățile în îmbunătățirea serviciilor lor de colectare a deșeurilor. Se va pune accentul pe armonizarea standardelor și îmbunătățirea eficienței de colectare a deșeurilor. Deșeurile colectate ar trebui să fie transportate la arealul cel mai apropiat de eliminare adecvată, sau la o stație de transfer pentru transferul ulterior într-un depozit regional adecvat..

Participarea sectorului privat

Includerea sectorului privat în operarea serviciilor de gestionare a deșeurilor poate îmbunătăți concurența și eficiența acestora. Opțiunea de contractare către sectorul privat a serviciilor de

colectare primara si secundara, ar trebui să fie luata în considerare de către municipalități. Zonele pilot pentru contractarea serviciilor de colectare a deșeurilor vor fi stabilite in viitorul apropiat.

Recuperarea materialelor si reciclarea

Dezvoltarea sistemelor de reciclare a materialelor în regiunea pilot este o prioritate. Industria de recuperare oferă locuri de munca unui număr mare de șomeri si, totodată joacă un rol important în reducerea cantității de deșeuri care necesită colectare, transportare și eliminare de către municipalități. Ca rezultat direct al reducerii volumului de deșeuri destinate eliminării finale prin recuperarea materialelor reciclabile, durata de viață a depozitelor de deșeuri care deservesc municipiile în regiune va fi extinsă, ceea ce, duce la formarea de economii. Astfel, va exista si o cerință redusă pentru investiții în facilități noi.

Sistemul actual de recuperare și reciclare a materialelor, în Regiunea de Dezvoltare Sud este condusă de piață și este cel puțin parțial efectuat la locurile de depozitare (de multe ori de către persoane sarace). Se consideră drept o prioritate organizarea, controlul și eliminarea treptată a deșeurilor adunate la gunoistile neconforme. În scopul efectuării acestui lucru, strategia promovează creșterea valorificării deșeurilor și a reciclării materialelor prin formalizarea activității de colectare selectiva a materialelor direct la locuri modernizate de depozitare.

Gradul de reciclare va fi puternic influențat de mărimea pieței pentru produsele fabricate din materiale reciclate, precum și de capacitatea sectorului de recuperare a materialelor pentru a satisface această cerere pe piață. Ministerul mediului va promova, prin campanii de educare și sensibilizare a publicului, asimilarea produselor cu un conținut ridicat de reciclare, va oferi sprijin pentru sectorul existent de recuperare a materialelor și va încuraja crearea facilităților locale pentru reprocesarea materialelor.

Stațiile de transfer

În conformitate cu cerința de îmbunătățire a standardelor de colectare a deșeurilor în regiunea pilot și pentru a dezvolta facilitățile regionale de eliminare, stațiilor de transfer a deșeurilor vor deveni o parte esențială a dezvoltării infrastructurii din regiune. Pentru ca aceste stații să funcționeze eficient, vehicule de compactare vor deveni mult mai potrivite pentru colectarea deșeurilor în mediul urban din Regiunea de Dezvoltare Sud. Agenția de dezvoltare în regiunea pilot va colabora strâns cu administrațiile municipale unde serviciile de colectare sunt revizuite și vehiculele corespunzătoare sunt folosite pentru a ajuta la dezvoltarea sistemului regional de gestionare a deșeurilor. În timp ce regionalizarea este un obiectiv strategic în RDS, Republica Moldova, preferă o abordare pe etape de regionalizare. În perioada acestei strategii, de până în 2025, se preconizează ca in prima etapă, până în 2015 vor fi construite depozite intercomunale prin imbunatatirea si marirea capacitatii unor depozite comunale, urmand ca pana in 2020 un număr maxim de 7 depozite regionale sa fie funcționale funcționale în termen scurt și mediu și maxim 3 depozite regionale de deșeuri în termen lung impreuna cu un set de stații de transfer **medii și locale**, să înlocuiască mai mult de 200 locuri de depozitare a deșeurilor. Există 2 tipuri de stații de transfer luate în considerare în opțiunile strategice - stații de transfer mici cu o capacitate de 10 metri cubi pe container și stații de transfer medii cu capacitatea de 40 metri cubi pe container. O lista detaliata cu toate statiile de transfer propuse si cu locațiile acestora poate fi găsită în documentul anexat acestei strategii intitulat *Raport cu privire la opțiunile tehnice pentru gestionarea deșeurilor in Regiunea Sud Moldova*.

Deșeuri medicale

O parte a deșeurilor (medicale) (de la spitale și clinici, etc) pot fi infecțioase și necesită colectare separată și eliminare. Generatorii de deșeuri medicale ar trebui să asigure separarea, colectarea și tratarea deșeurilor lor periculoase, în conformitate cu ghidul elaborat de Ministerul Sănătății. Generatorii acestor deșeuri trebuie să ia măsuri în sediile lor, pentru segregarea și depozitarea în siguranță a acestor deșeuri.

O companie specializată în tratarea acestor deșeuri va fi contractată de către autoritățile abilitate. Deșeurile medicale vor fi incinerate sau, tratate corespunzător pentru a putea fi total dezinfectate înainte de depozitare (de exemplu în autoclave sau cuptoare cu microunde) .

Deșeuri municipale periculoase

Există o necesitate de a separa fluxurile de deșeuri cu potențial dăunător din DMS, limitând astfel eventualele efecte negative asupra mediului la depozitele de deșeuri. În conformitate cu creșterea numărului de stații de reciclare în întreaga regiune-pilot, este necesar să fie desemnate "puncte de colectare", care să fie disponibile pentru fluxurile periculoase de deșeuri (baterii, anvelope, lămpi cu mercur, etc), astfel încât aceste fluxuri de deșeuri să poată fi tratate separat.

Deșeuri agricole

Deșeurile din agricultură sunt cel mai des asociate cu gunoiul de grajd dar acestea includ și: resturi din așternutul folosit la animale și scurgerile lichide, resturi de mâncare de la animale, apă uzată folosită la ferme, etc. Aceste tipuri de deșeuri se pot folosi de obicei ca și fertilizatori, aplicându-se direct, sau după tratarea lor, pe sol.

Gunoii de grajd reprezintă o cantitate însemnată din totalul de deșeuri agricole și de obicei, ajunge ca să fie depozitat în depozitele de deșeuri. Această strategie vizează ca până la sfârșitul anului 2013, acest tip de deșeu să nu mai ajungă în depozitele de deșeuri existente și să fie tratat corespunzător. Cea mai folosită metodă pentru tratarea lui este compostarea, fie prin sistem individual fie în cadrul unei stații de compost.

Deșeuri din Construcție și Demolari

Deșeurile din construcții și demolări sunt raportate a fi de aproximativ 22% din fluxul de deșeuri, care în prezent sfârșesc în site-urile de eliminare a deșeurilor municipale. Acest lucru pare să fie reprezentativ pentru toată regiunea. Anumite deșeuri, cum ar fi solul sau deșeurile din construcțiile zdrobite ar putea fi utilizate pentru închiderea depozitelor de deșeuri, desemnate pentru închidere, sau pentru acoperirea periodică a deșeurilor în straturi la depozitele modernizate. Deșeurile de construcție pot conține substanțe periculoase, cum ar fi azbestul și tencuiala, care sunt o sursă potențială de impact asupra mediului și sănătății umane.

Pentru stabilirea unui sistem de management al deșeurilor din construcții și demolări este nevoie de construirea unui spațiu adecvat pentru depozitarea acestora. Cea mai optimă amplasare a locului pentru reciclarea deșeurilor de construcție este un depozit de deșeuri. Deși spațiul necesar pentru tratarea acestor tipuri de deșeuri nu poate fi clar definit, trebuie să se țină cont de următoarele aspecte care trebuie să existe:

- O zonă pentru spargerea și separarea fracțiilor din cadrul acestor tipuri de deșeuri,
- O zonă pentru depozitarea temporară a fracțiilor separate care pot fi reutilizate,
- O zonă pentru depozitarea finală a deșeurilor reziduale care nu pot fi reutilizate.

Pentru creșterea eficienței de tratare a acestor deșeuri, autoritățile pot cere companiilor mari de construcții, efectuarea separării materialelor reciclabile direct în zonele unde sunt efectuate lucrări. Avizele de construcție ar trebui să cuprindă și prevederi clare cu privire la responsabilitatea constructorilor de a gestiona deșeurile de construcții într-un mod adecvat.

De asemenea, în mediul urban, este absolut necesar existența unor containere de 4 m³ sau mai mari, pentru a colecta deșeurile de construcție și demolări provenite de la locuințe.

4.4 TRATAREA ȘI ELIMINAREA DEȘEURILOR

Tratarea și eliminarea deșeurilor

Eliminarea corespunzătoare a deșeurilor este esențială pentru protecția mediului și a sănătății publice. ADS este determinată să își continue eforturile pentru îmbunătățirea activităților de eliminare a deșeurilor în regiune, în scopul reducerii impactului asupra mediului și a riscurilor pentru sănătatea publică ce reiese din practicile actuale.

Strategia actuală stabilește cadrul prin care strategia de depozitare a deșeurilor în Regiunea de Dezvoltare Sud se va dezvolta prin:

- *Închiderea, amenajarea sau re-dezvoltarea depozitelor de deșeuri în regiune, conform registrului elaborat în timpul identificării datelor de bază;*
- *În termen scurt și mediu, 200 sau mai multe arii neconforme de depozitare a deșeurilor vor fi înlocuite un sistem care va cuprinde Maxim-7 depozite de deșeuri și un set de stații medii și locale de transfer. Pe termen lung și după epuizarea capacității de eliminare a ariilor re-amenajate pentru eliminarea deșeurilor, vor fi construite depozite de deșeuri sanitare (de până la 3 maxim), în conformitate cu cele mai bune tehnologii disponibile ale UE pentru întreaga regiune. Amplasarea depozitelor regionale de deșeuri trebuie să fie bazată pe un studiu de fezabilitate, care trebuie întreprins până în 2016.*

Importanța serviciilor

Tratarea și eliminarea eficace a deșeurilor este o componentă esențială a serviciilor de gestionare a deșeurilor și una care influențează sănătatea publică, protecția mediului și a peisajului urban.

Tehnologii adecvate

Având în vedere resursele financiare disponibile limitate, pentru îmbunătățirea sistemului existent de colectare, transport și eliminare a deșeurilor, este important ca acest sistem să fie accesibil. Deoarece eficacitatea sistemului de gestionare a deșeurilor municipale solide crește și economia se dezvoltă, pot fi introduse sisteme mai sofisticate de gestionare a deșeurilor.

Eliminarea treptată

Eliminarea treptată "dumping" și înlocuirea gunoștilor cu depozite controlate de deșeuri, reprezintă o prioritate în regiunea-pilot în scopul protecției mediului înconjurător. Această abordare ar trebui să fie completată cu un obiectiv pe termen lung de promovare a practicilor de gestionare a deșeurilor în continuare spre ierarhia de gestionare a deșeurilor.

Depozitarea sanitară

Depozitarea sanitară (prin care deșeurile sunt eliminate într-un mod controlat pentru a minimiza impactul asupra mediului și sănătății publice) va fi adoptat ca metodă majoră de tratare și de eliminare a deșeurilor pentru regiune. Proiectarea și funcționarea depozitelor de deșeu va reflecta atât standardele sanitare și de mediu din Moldova și standardele UE (și cele mai bune practici internaționale).

În regiune nu există instalații de tratare a deșeurilor, altele decât ariile de eliminare a deșeurilor. Aceste arii sunt create ad-hoc, fără a fi aplicate măsuri de protecție a mediului. În total 256.6 ha sunt afectate de ariile de eliminare a deșeurilor, care sunt incluse în registrul elaborat în timpul analizei de bază pentru această strategie.

Tabelul 5: Numărul și suprafața ariilor de eliminare a deșeurilor.

Raion	Populația 2010 (mii)	Suprafata ariilor de eliminare	Suprafata totală (ha)
Stefan Voda	72,3	19	29,2
Causeni	92,6	27	54,6
Basarabeasca	29,4	9	5,7
Leova	53,8	24	24,1
Cantemir	63,1	29	22,3
Cahul	124,4	39	49,7
Cimislia	62,2	26	45,5
Taraclia	44,4	18	25,5
SDA	542,2	191 (nici o ată nu a fost disponibilă pentru 3 arii)	256,6

În urma consultării actorilor implicați în procesul de elaborare a strategiei, a fost definită opțiunea tehnică preferată pentru regionalizarea graduală a depozitelor de deșeu și opțiunea de construcție a unui depozit mare de deșeu pentru întreaga regiune din care a fost apreciată drept o abordare favorită pentru următoarea perioadă de planificare. Pe termen lung, suprafețele de depozitare vor fi lichidate și / sau transformate în stații de transfer și 3 depozite regionale vor fi create. Analiza completă a opțiunilor este prezentată în cadrul Anexei 1 la acest document, cu titlul *Raport cu privire la opțiuni tehnice strategice pentru gestionarea deșeurilor în regiunea Sud Moldova*.

Investiții capitale

Pentru a asigura faptul, că ariile sanitare ale depozitelor de deșeu sunt operate în mod eficient și proiectele de investiții capitale pentru eliminarea deșeurilor sunt durabile este necesar un buget operațional suficient. Agenția de Dezvoltare Sud va investiga sursele de finanțare și va discuta metodele îmbunătățite de recuperare a costurilor cu autoritățile municipale corespunzătoare.

Clasificarea deșeurilor

În scopul maximizării eficienței serviciilor de eliminare a deșeurilor, revizirea sistemului național de clasificare a deșeurilor (nu în ultimul rând aproximarea lui cu cel utilizat în cadrul UE),

elaborat în cadrul proiectului "Guvernarea deșeurilor - IEVP Est", va fi elaborat un tratament adecvat și / sau soluții de eliminare, care vor fi aplicate la diferite fracțiuni ale fluxului de deșuri din regiunea pilot.

Incinerare

Din cauza costurilor prohibitive în ansamblu, dezvoltarea tehnologiei de incinerare pentru tratarea și eliminarea deșeurilor în perioada prevăzută de Strategie, nu vor fi încurajate și se vor fi limitate la aplicațiile specialiștilor numai în cadrul regiunii. Incinerarea este o opțiune potențială de tratare a deșeurilor rezultate din activitățile de îngrijire a sănătății, cu toate acestea, pot exista alte tehnologii mult mai potrivite pentru a fi utilizate pentru tratarea acestor fluxuri de deșuri.

Compostarea

Strategia încurajează compostarea deșeurilor biodegradabile pentru a minimiza volumul de deșuri care necesită eliminare la depozitul de deșuri. Vor fi elaborate Programe de compostare la scara pilot pentru o serie de depozite modernizate și Agenția de Dezvoltare Sud va contribui la dezvoltarea unor piețe securizate pentru produsele de compostare, fie pentru acoperirea depozitelor de deșuri sau pentru utilizare în agricultură. Vor fi introduse programe pentru încurajarea compostării în condiții de domiciliu, în special în zonele rurale.

Facilități de gestionare integrată a deșeurilor

Pe termen mai lung, Agenția de Dezvoltare va sprijini dezvoltarea "facilităților de management integrat al deșeurilor", care combină depozitele sanitare de deșuri cu reciclarea la scară mică și compostarea la fața locului. Obiectivul strategiei privind deșeurile este de a dezvolta un sistem integrat de gestionare a deșeurilor, care combină colectarea deșeurilor, transportarea și eliminarea lor, cu aplicarea tehnologiilor corespunzătoare pentru recuperarea, reciclarea și tratarea deșeurilor într-un mod rentabil.

Alte tehnologii

Agenția de Dezvoltare Sud, împreună cu administrațiile municipale, va revizui periodic fezabilitatea diferitelor opțiuni de tratare și vor testa validitatea oricărei abordări fezabile prin realizarea studiilor pilot care, în caz de succes, pot fi aplicate și / sau replicate în orașe / la nivel municipal.

Analiza opțiunilor strategice pentru fiecare subregiune este prezentată în documentul *Raport cu privire la opțiuni tehnice strategice pentru gestionarea deșeurilor în regiunea Sud Moldova*, care este parte integrantă din această strategie. Anexa 3 cuprinde în totalitate acest document unde sunt prezentate în detaliu toate opțiunile tehnice pentru fiecare sub-regiune și pentru deșeurile speciale.

Durabilitatea financiară

Viabilitatea financiară pentru gestionarea deșeurilor se referă la capacitatea sistemului de a oferi fonduri suficiente pentru a acoperi costurile pentru:

- realizarea obiectivelor de recuperare a sistemului; și
- prevenirea riscurilor de mediu și de sănătate.

Creșterea costurilor poate fi așteptată ca urmare a:

- extinderii ariei de acoperire a colectării și investiții în infrastructura
- introducerea practicilor de protecție a mediului în depozitele de deșeuri și extinderea capacității depozitului de deșeuri
- tratarea fluxurilor periculoase de deșeuri

Durabilitatea financiară poate fi susținută prin intermediul:

- reducerii / restricționării creșterii costurilor
- stabilirea obiectivelor realizabile și a perioadelor de tranziție
- planificării subvențiilor încrucișate

Soluțiile tehnice propuse sunt în pas cu sistemul cel mai eficient din punct de vedere al costurilor dezvoltat în viitor și anume:

- Optimizarea echipamentului de colectare a deșeurilor (containere, vehicule) pentru ariile urbane și 50% a celor rurale,
- Dezvoltarea centrelor de colectare și "bring in" pentru deșeurile reciclabile,
- Optimizarea schemelor de transportare incluzând separarea deșeurilor și transferarea la ariile de tratare/depozitare finală, și
- Optimizarea modului/numărului utilităților de tratare/transfer la stații/depozite.

Fondurile necesare urmează să fie asigurate prin:

- creșterea graduală și la prețuri accesibile a tarifelor pentru deșeurile menajere la niveluri mărite de recuperare a costurilor, și
- cereri de proiecte investiționale înaintate donatorilor naționali și internaționali și instituțiilor de creditare, precum și prin programul de finanțare
- Utilizarea veniturilor administrației publice locale

Investiții capitale

Standardele actuale de gestionare a deșeurilor în întreaga regiune-pilot, în special, de eliminare a deșeurilor, sunt inacceptabile. Pentru a îmbunătăți aceste standarde, sunt necesare investiții semnificative de capital. Investițiile de capital în serviciile de gestionare a deșeurilor trebuie să crească în următorii 15 ani. Orice investiție nouă de capital în instalațiile de gestionare a deșeurilor trebuie să fie durabilă din punct de vedere financiar. Nivelele taxelor stabilite în cadrul strategiei de recuperare a costurilor vor juca un rol-cheie în susținerea investițiilor de capital. Costurile de operare, de întreținere și amortizare vor fi pe deplin acoperite din taxele utilizatorilor. Aceasta va fi esențial pentru a asigura faptul, că un ciclu scăzut de investiții și servicii de proastă gestionare a deșeurilor, nu reapar pe termen lung.

Surse de investiții

Sursele de investiții vor fi solicitate de la autoritățile naționale și regionale, donatorilor externi și băncilor de dezvoltare, sectorului privat, sau, câteodată printr-o combinație a acestor surse. RDS va investiga sursele de finanțare și va discuta metodele îmbunătățite de recuperare a costurilor cu autoritățile municipale. Cu toate acestea, în urma unor investiții inițiale, investițiile periodice trebuie să fie generate de politici de recuperare a costurilor. Prin urmare, RDS va pregăti un program de investiții pentru a atrage investitori în gestionarea deșeurilor. În plus, vor fi pregătite un set de reglementări pentru furnizorii de servicii, astfel încât să se asigure faptul că un anumit nivel de investiții este realizat de către furnizorii de servicii în timp util.

Serviciul de performanță

Furnizorii de servicii trebuie să-și îmbunătățească performanța de gestionare și cea operațională prin atingerea obiectivelor de planificare financiară și a obiectivelor de performanță elaborate de către beneficiarii de servicii, inclusiv autoritățile municipale. În scopul îndeplinirii acestor obiective, este necesar ca toți furnizorii de servicii să fie independenți și autonomi în luarea deciziilor operaționale și financiare, bazate pe acorduri contractuale clare cu toți beneficiarii de servicii, inclusiv autoritățile municipale, care trebuie să fie susținute.

Managementul și controlul financiar

ADS va colabora cu toate părțile cheie interesate (atât la nivel național și la nivel regional), pentru a adopta o politică de revizuire a managementului financiar și a controlului, a asigura transparența și responsabilitatea, precum și a raționaliza sistemul existent de reglementare / revizuire a tarifelor pentru furnizorii de servicii și pentru autoritățile municipale. Obiectivul este de a îmbunătăți capacitatea prestatorului de servicii să efectueze planificarea pe termen lung, pentru a pregăti bugetele anuale, pentru a măsura și urmări costurile de-a lungul timpului, pentru a îmbunătăți controlul costurilor, a măsura performanța și pentru a calcula tarifele realiste. Autoritățile municipale vor adopta politici de care au nevoie prestatorii de servicii pentru a introduce planificarea financiară și principiile de gestiune în conformitate cu practica comercială internațională normală. Pentru a fi în măsură să facă acest lucru, ADS va lucra cu actorii-cheie pentru a oferi ghidarea necesară și metodologia tuturor autorităților municipale și furnizorilor de servicii. În plus, va fi oferită consolidarea capacităților pentru a permite furnizorilor de servicii și autorităților municipale să adapteze ghiduri generale pentru situația locală și să aleagă corect metodologia pentru dezvoltarea unui program pe termen lung de planificare financiară și de stabilire a ratelor tarifare adecvate.

Sistemele de informare

Sistemele de informare sunt necesare pentru a furniza datele necesare pentru formularea obiectivelor și a planurilor de acțiune și pentru a urmări progresul prin monitorizarea performanțelor odată ce planurile sunt puse în aplicare. Informațiile financiare necesare pentru control, vor fi oferite în documentele de buget, bilanța contabilă, declarațiile de profit și pierderi și declarațiile cu privire la fluxurile de numerar.

Furnizorii de servicii vor adopta contabilitatea costurilor complete și calcula costurile serviciilor bazate pe principii comerciale obișnuite. Preocuparea autorității de reglementare trebuie să asigure

faptul, că furnizorul de servicii funcționează într-o manieră eficientă din punct de vedere comercial, că cererile de creștere a tarifelor sunt rezonabile și reflectă în mod corect condițiile reale cu care se confruntă întreprinderea care acționează eficient și care în mod continuu încercarea să minimizeze cheltuielile. Autoritățile municipale vor solicita prestatorilor de servicii efectuarea auditului extern ale conturilor, pentru a se asigura faptul, că tarifele sunt corelate cu calitatea serviciilor furnizate de MDSM.

Politica de recuperare a costurilor

Furnizorii de servicii vor formula tarife îmbunătățite de recuperare a costurilor pentru diferite clase de utilizatori. Costurile de recuperare ar trebui să fie introduse progresiv de-a lungul timpului în tandem cu alte măsuri identificate în această strategie. Utilizatorii de servicii sunt de obicei dispuși să plătească mai mult pentru îmbunătățiri pe care sunt capabili să le perceapă și nu vor dori să plătească mai mult, dacă îmbunătățirile sunt făcute în tratarea sau eliminarea deșeurilor, care nu sunt atât de vizibile pentru utilizatori. Prin urmare, ar trebui să fie recunoscut faptul, că un furnizor de servicii va fi în imposibilitatea de a funcționa pe bază comercială în mod corespunzător, fără a primi injecții periodice de numerar de la guvern și / sau subvenții încrucișate pentru costul diverselor sale servicii.

Pentru a elabora un program de taxe pentru gestionarea deșeurilor, prestatorii de servicii vor întreprinde un program pe termen lung de exerciții de planificare financiară. Investițiile viitoare și costurile operaționale vor fi estimate, ținând cont de investițiile preconizate, câștigurile planificate eficient, creșterea acoperirii cu servicii și schimbările în cererea serviciilor.

Taxele pentru gestionarea deșeurilor pentru clienți, vor fi stabilite în bază financiară solidă. Va fi elaborată o politică tarifară unică, pentru servicii de eliminare a deșeurilor care acoperă întreaga zonă din regiunea de Sud. Tariful va lua forma unei taxe directe, venind fie ca un cont separat (industrie, comerț), sau ca parte a taxei comunale (gospodăriei) adresate clientului. Ratele de plată vor fi diferite pentru fiecare tip de client, cum ar fi unitățile comerciale, întreprinderile, instituțiile și gospodăriile.

Contabilitatea costurilor

În prezent există o politică de finanțare fragmentată pentru gestionarea deșeurilor în regiunea care nu este în măsură să susțină, sau singură să îmbunătățească serviciile. Sursele de venit pentru gestionarea deșeurilor sunt o combinație de taxe tarifare și alocările de la buget. Alocările bugetare provin de la bugetele locale, municipale și variază între nimic, cum este cazul din Basarabeasca și Cahul, și care ajung la 25% din bugetul local, așa cum este cazul din Căușeni. În mod similar, nivelul taxelor pentru servicii este foarte diferit în diferite raioane.

Următorul tabel prezintă sistemul tarifar care este aplicat în raioanele din Regiunea de Dezvoltare Sud.

Tabelul 6: Tarife în regiunea RDS în 2009

	Cimislia	Cahul	Cantemir	Leova	Basarabasca	Causeni	Stefan Voda	Taracia
Pe cap de locuitor/ lună MDL; Euro			6.5; 0.39		8; 0.48	7.5; 0.45		n/a
Gospodării MDL; Euro	8; 0.48	11; 0.66		8; 0.48			8; 0.48	n/a
Clădiri cu etaje MDL; Euro	9; 0.54	6; 0.39		6; 0.39			8; 0.48	n/a
Industria MDL/m ³ ; Euro/ m ³	90; 5.4							n/a
Unități comerciale MDL/m ³ ; Euro/ m ³					118.7; 7.12	48; 2.88		n/a

În definirea taxei pentru deșeuri, termenul de industrie reprezintă unitățile industriale mici de producție și unitățile comerciale cum ar fi magazinele și comerțul cu amănuntul. Cu toate acestea, taxele sunt mai mici, în comparație cu țara vecină, România, unde taxele pentru fiecare gospodărie sunt aproximativ 2-5 euro pe lună, iar taxele pentru unitățile comerciale sunt de aproximativ 12-15 euro pe luna în funcție de cantitatea de deșeuri generate în zona în care sistemele sunt doar parțial modernizate.

Costul mediu pe cap de locuitor pentru tratarea deșeurilor municipale în sistemul actual este de aproximativ 7 lei/lună, ceea ce reprezintă 42 de eurocenți pe lună, ceea ce înseamnă că costurile sistemului actual sunt aproape recuperate complet.

Costul mediu anual pe cap de locuitor, numai cu calculul populației urbane deservite este de aproximativ 2.13 lei / persoană / lună calcul bazat pe cifrele raportate. Informații cu privire la tarifele aplicate pentru gospodării sunt limitate așa cum este prezentat mai sus, dar gravitează spre 7 lei / persoană / lună. Acest lucru înseamnă că, în sistemul actual, costurile sunt complet recuperate chiar și cu rata mică de plăți.

Tabelul 7: Costurile pentru colectarea deșeurilor în 2009

Costurile totale de gestionare a deșeurilor / 2009	Cimislia	Cahul	Cantemir	Leova	Basarabasca	Causeni	Stefan Voda	Taraclia
MDL	340000	2006337	290900	212630	356000	200000	389000	n/a
EUR	20400	120380	17454	12757	21360	12000	23340	n/a
Populația	16100	40700	6000	10900	12500	19900	8700	15000
MDL/cap de locuitor/an	21.12	49.30	48.48	19.51	28.48	10.05	44.71	n/a
Euro/ cap de locuitor/an	1.27	2.96	2.91	1.17	1.71	0.60	2.68	n/a

Calcularea tarifelor specifice pentru diverse entitati (fie persoane fizice, fie juridice) porneste de la macro-tarifele calculate si nivelul costurilor care trebuiesc acoperite prin tarife. Pornind de la aceste informatii, se trece la estimarea tuturor posibilelor venituri din sistem. Apoi se trece la estimarea tarifelor pentru industrie. Aici s-a luat ca si variabila de calcul numarul de angajati ai fiecărei unitati comerciale si s-a stabilit tariful in functie de aceasta variabila. Metodologia de calcul a tarifelor este prezentata in detaliu in anexa 4 -Analiza financiara- la acest document. Aceasta metodologie de calcul a tarifelor este punctul de pornire in viitoarele negocieri intre toti actorii interesati din domeniul gestionarii deșeurilor cu privire la modalitatile de tarifare a serviciilor.

Pentru industrie, comerț și unitățile de îngrijire a sănătății, sistemul de taxare și plată vor fi negociate și gestionate pentru diferite sectoare și întreprinderi de la caz la caz, în conformitate cu clauzele contractuale stabilite, care funcționează pe principiul de recuperare deplină a costurilor pentru aceste servicii. Furnizorii de servicii vor avea obiective operaționale specifice de performanță pentru a satisface aceste contracte cu unitățile industriale, de comerț și de asistență medicală. Pentru instituții, taxa de gestionare a deșeurilor va fi luată din bugetul anual alocat de către stat. Pentru gospodării, tarifele trebuie să fie stabilite la nivelul, care să asigure accesibilitatea și echitatea socială.

Calcularea tarifelor pentru diferite grupuri de utilizatori porneste de la tarifele macro -calculate din costurile totale, care trebuie să fie acoperite de tarife, în vederea atingerii cotei de recuperare a costurilor pentru întregul sistem. Macro tarifele sunt calculate la trei niveluri, în sensul acestei strategii, bazate pe costurile după toate veniturile non-tarifare, apoi bazate pe costurile după non-tarifare și a veniturilor taxa de poarta si, in final la costuri după non-tarifare taxa de poartă, și veniturilor tarifare de la entități comerciale și juridice. Cele trei niveluri de macro-tarife este punctul de plecare al politicii de stabilire a tarifelor finale și metodologia de calcul a tarifelor. Metodologia este prezentată în detaliu în raportul de analiză financiară.

Pentru gospodăriile individuale, rata taxei va fi calculată astfel, încât se va ține seama de diferite niveluri de accesibilitate. Furnizorul de servicii va explora o gamă de opțiuni pentru a stabili rate diferite pentru gospodării în colaborare cu reprezentanții comunității și a guvernului (autoritățile municipale, inclusiv consiliile). Taxele vor crește treptat, pentru a permite furnizorilor de

servicii să introducă treptat consumatorilor taxe pentru recuperarea costurilor. Un program de 10 ani pentru creșterea taxei va fi elaborat și pus la dispoziția tuturor clienților, la cerere. Programul va fi elaborat în baza valorii euro în anul de planificare, menționând că va fi ajustat la rata de inflație. Creșterea tarifelor pentru consumatorii casnici va fi, de asemenea, legată de obiectivele de performanță pentru furnizorii de servicii.

Tabelul de mai jos prezintă gama de tarife care ar putea fi aplicate pentru a gospodăriilor diferențierii între zonele rurale și urbane și persoanelor juridice, pe baza numărului de angajați la compania de instituție. Rețineți că aceste tarife sunt bazate pe metodologia de calculare a tarifelor cu privire la cheltuielile totale, din veniturile din comisioanele-poartă și din veniturile din partea persoanelor juridice, prin urmare, sunt diferite de macrotarifele utilizate pentru prezentarea schemei de finanțare.

Tabelul 8: Gama de tarife care poate fi aplicate la gospodării²

Zona urbană		2012	2015	2020	2025
3 persoane	Euro/gospodărie/lună	€ 0,57	€ 1,41	€ 4,29	€ 4,91
5 persoane	Euro gospodărie /lună	€ 0,95	€ 2,34	€ 7,15	€ 8,19
Zona rurală					
3 persoane	Euro/ gospodărie/lună	€ 0,41	€ 1,00	€ 3,06	€ 3,51
5 persoane	Euro/ gospodărie/lună	€ 0,68	€ 1,67	€ 5,11	€ 5,85

Table 9: Gama de tarife care poate fi aplicate la agenții economici

		2012	2015	2020	2025
Tarif minim / lună	Tarif minim/ lună/a.e.	€ 0,53	€ 1,04	€ 3,17	€ 3,64
Până la 10 angajați	Tarif minim/ lună/a.e.	€ 1,78	€ 3,47	€ 10,58	€ 12,12
Până la 50 angajați	Tarif minim/ lună/a.e.	€ 8,88	€ 17,34	€ 52,88	€ 60,61
Până la 100 angajați	Tarif minim/ lună/a.e.	€ 17,77	€ 34,67	€ 105,77	€ 121,21

În scopul extinderii serviciilor de gestionare a deșeurilor într-un mod eficient, eficace și într-o manieră orientată spre utilizatori, prestatorii de servicii vor întreprinde exerciții de relații cu publicul, inclusiv stabilirea dorinței și capacității de a plăti pentru serviciile noi și cele îmbunătățite, de la diferite grupuri de utilizatori. Combinația unei performanțe îmbunătățite și ajustate a serviciilor pentru anumiți clienți și arii, vor forma baza pentru punerea în aplicare a strategiei de recuperare a costurilor.

Colectarea veniturilor

RDS va colabora cu municipalitățile pentru a revizui și armoniza diferite politici de colectare a taxelor. Furnizorii de servicii vor contracta serviciile lor de colectare a veniturilor la companii publice de colectare a taxelor (servicii pentru clienți). Este recomandată facturarea și colectarea plăților împreună cu o factură de utilități cum ar fi factura de energie electrică. Contractorii vor putea să rețină un procent din taxa de colectare pentru acoperirea costurilor lor. Vor fi luate măsuri pentru a asigura faptul, că furnizorii de servicii sunt plătiți în conformitate cu clauzele contractuale, indiferent de problemele întâmpinate de către contractori și administrația municipală în colectarea veniturilor și în procesul de plăți compensatorii. Acest lucru va îmbunătăți eficiența și operațiunile activităților de colectare a veniturilor pentru servicii.

(2)Tarifele sunt calculate EURO în termeni reali- 2011 și nu iau în calcul inflația

Mai multe opțiuni de colectare a taxelor și executarea colectării taxelor pot fi luate în considerare. Următoarele propuneri au fost discutate în timpul consultării părților interesate, dar nici una nu a fost încă adoptată:

- O opțiune ar fi a emiterea tarifelor de gestionare a deșeurilor împreună cu facturile de electricitate sau factură pentru alte servicii. În această situație, compania de electricitate ar putea primi un comision de administrare pentru colectarea plăților și emiterea facturilor. Procedura de executare poate include deconectarea utilizatorului de la energia electrică chiar și în cazul în care taxa pentru energia electrică a fost plătită și numai tarifele pentru gestionarea deșeurilor nu au fost plătite,

- O altă opțiune ar fi să organizeze facturarea și colectarea taxelor de către un operator prin intermediul agenților care merg de la utilizator la utilizator pentru a colecta taxe. Procedura de executare a colectării taxelor de la non-contribuabili ar putea fi lăsată la latitudinea municipalității. Municipalitatea are mai multe opțiuni pentru punerea în aplicare, una dintre opțiunile practicate în fostele țări NSI este de a confisca bunurile de la non-plătitor până când plățile sunt efectuate împreună cu aplicarea potențialelor amenzi.

- O practică ce ar putea fi adoptată este vizita oamenilor la biroul operatorului pentru a plăti taxele lor lunare. Practica de executare în acest caz ar putea fi creșterea numărului de contractori prin conexiunea procedurii de eliberare a diferitor permise și rezolvarea problemelor administrative cu municipalitatea pentru plata taxei pe deșeuri. Această practică poate fi un dezavantaj pentru cei săraci și prin urmare, poate să nu fie preferată.

O combinație a sistemelor de mai sus sau sugestii noi parvenite de la părțile interesate, de asemenea, ar putea fi incluse în politica de tarifyare. area ve

Recycling Incentives

Gradul de reciclare în economie va fi puternic influențat de dimensiunea pieței pentru produsele fabricate din materiale reciclate, precum și capacitatea sectorului de recuperare a materialelor, pentru a satisface această cerere pe piață. RDS se va consulta cu părțile interesate la nivel național și local, pentru a pune în aplicare politicile preferențiale și campaniile de sensibilizare a opiniei publice și de educație, pentru a promova recuperarea materialelor reciclabile, adoptarea produselor cu un conținut ridicat de reciclare și oferirea sprijinului pentru sectorul de recuperare a materialelor existente. Aceste stimulente pot include sprijin pentru investiții, scutiri de impozit / taxe, sau restituiri a cheltuielilor.

4.6 Conștientizarea publicului

Schimbarea comportamentului

Publicul este clienul major al serviciilor de gestionare a deșeurilor municipale solide, dar numai o mică parte din acești clienți sunt de obicei conștienți de ceea ce se întâmplă cu deșeurile, și în ce măsură serviciile sunt furnizate de către municipalitate. Mai mult, există adesea o limitare a conștientizării potențialului impact asupra sănătății, siguranței și a impactului de mediu asociate cu managementul slab al deșeurilor sau cu beneficiile de reciclare și conservarea resurselor. Agenția de Dezvoltare Sud (ADS) va sprijini dezvoltarea sensibilizării opiniei publice și a campaniei de educare a populației, pentru a încuraja o mai mare participare a publicului la serviciile municipale de management a deșeurilor și de a schimba percepțiile lor privind producerea deșeurilor și gunoaielor.

Obiectivele ADS pentru programele de conștientizare a opiniei publice și de educare (PA & E) pentru MDS sunt;

- informarea publică despre noile metode de gestionare a deșeurilor și cerințele acestora

- obținerea sprijinului din partea publicului pentru inițiativele MDMS
- îmbunătățirea profilului MDMS.

Informarea publicului

ADS va dezvolta un sondaj de practici și / sau gradul de conștientizare a problemelor de gestionare a deșeurilor în rândul publicului larg, ca un prim pas în informarea comunității, că acțiunile sunt întreprinse pentru a îmbunătăți situația existentă în paralel cu dezvoltarea serviciilor de colectare îmbunătățită, reciclare și eliminare a deșeurilor.

Informând publicul despre îmbunătățirile care sunt întreprinse și despre necesitatea de a îmbunătăți serviciile, în scopul protecției sănătății și mediului, va permite, de asemenea, recuperarea îmbunătățită a costurilor pentru a finanța serviciul. ADS, în parteneriat cu autoritățile municipale vor efectua o serie de anchete privind "disponibilitatea de a plăti", pentru a determina nivelul tarifelor pe care publicul larg este pregătit să le plătească pentru îmbunătățirea serviciilor de gestionare a deșeurilor.

Campanii de conștientizare și educare

Campaniile de CP & E, vor juca un rol semnificativ în promovarea prevenirii deșeurilor în ambele cazuri, în cadrul proprietăților individuale și comerciale în întreaga regiune pilot. Scopul pe termen lung fiind acela de a stabiliza producția de deșeuri și a limita astfel, necesitatea pe termen lung de a construi numeroase facilitati noi.

Părțile interesate la atelierul de informare din noiembrie 2010, au stabilit drept o prioritate elaborarea unui program de conștientizare și de educare a publicului pentru **ADS**, în sprijinul strategiei MDMS fiind propusă abordarea integrată a managementului deșeurilor solide. Având în vedere resursele disponibile limitate, va fi important ca campania să se concentreze pe grupuri cheie ale părților interesate.

Cele patru grupuri-țintă, care vor fi consultate și informate sunt: -

- **Cetățenii și gospodarii**, inclusiv: copiii, populația activă și oamenii de pe lângă casă (casnicii, pensionari, precum și șomeri).
- **Profesorii** sunt actori-cheie, care pot contribui la întărirea și răspândirea mesajului îmbunătățit privind MDMS în regiunea pilot. Copiii pot fi vizați prin încorporarea bunelor practici de MDMS în programa școlară.
- **Grupurile de voluntari, comunitare și ONG-uri**: multe ONG-uri și grupuri comunitare pot juca un rol important în implementarea strategiei, fie prin inițiativele locale sau prin consolidarea capacității și instruirea pe marginea problemele de MDMS.
- **Spitale**: a fost identificată necesitatea modificărilor semnificative a practicilor curente de manipulare a deșeurilor medicale. Sensibilizarea și formarea profesională, în special a personalului spitalelor, va fi un element cheie în asigurarea livrării cu succes a îmbunătățirilor obținute.

În termen scurt, **ADS** pune accentul pe creșterea profilului problemelor de gestionare a deșeurilor prin:

- Comunicarea efectelor negative ale proastei gestionări a deșeurilor (de exemplu, sănătate, mediu

și progresul economic). Acest lucru ar trebui să încurajeze publicul să contribuie la îmbunătățiri în sistem;

- Concentrându-se asupra aspectelor pozitive ale bunelor practici de gestionare a deșeurilor (de exemplu, străzi și curți curate, reducerea riscurilor pentru sănătate, eliminarea deșeurilor în manieră nepoluantă, reducerea la minimum a deșeurilor și economiile asociate energiei și resurselor, reciclarea deșeurilor). Acest lucru va ajuta să fie generată o atitudine mai pozitivă a MDMS și a genera sprijin din partea publicului, necesar îmbunătățirilor în MDMS;
- Crearea unei entități pentru gestionarea deșeurilor în Regiunea de Dezvoltare Sud. Măsuri mici, cum ar fi o siglă pe cosurile de gunoi și camioanele de colectare a deșeurilor, de exemplu, orice rezultate ale municipalității, vor contribui la creșterea profilului de gestionare a deșeurilor;
- Conturarea rolurilor și responsabilităților părților publice interesate și altele, pentru a contribui la atingerea obiectivelor strategiei. Va fi posibilă participa lor mai deplină la procesul de planificare, în cazul în care este înțeles faptul că MDMS afectează viața lor;
- Demonstrarea beneficiilor reciclării și furnizării informațiilor cu privire la materialele care ar trebui să fie reciclate, unde cele mai bune stații de reciclare sunt amplasate, cea mai bună formă de materiale reciclabile (adică e mai bine pentru ei să fie separate în gospodării, înainte de a fi amestecate cu alte tipuri de deșeuri), etc;
- Furnizarea informațiilor privind motivul pentru care au fost făcute modificări în sistemului de gestionare a deșeurilor și beneficiile asociate acestora (de exemplu, capace pentru containere pentru a reduce riscurile pentru sănătate și mirosurile neplăcute, noi vehicule de colectare a deșeurilor pentru a îmbunătăți eficiența, etc); și
- Demonstrarea tuturor grupurilor relevante ale părților interesate, a necesității de investiții și, prin urmare, necesitatea unui cadru îmbunătățit de recuperare a costurilor și creșterea tarifelor.

Programe de PC & E vor fi strâns legate de îmbunătățirea serviciilor actuale, modificările sau studiile pilot puse în aplicare de către ADS și prioritizate în legătură cu disponibilitatea financiară.

Pe termen lung, este foarte important ca publicul să fie pe deplin informat cu privire la planurile de gestionare a deșeurilor în întreaga regiune-pilot, va fi cunoscut cine trebuie contactat dacă există întrebări cu privire la gestionarea deșeurilor (prin intermediul unei linii de ajutor privind gestionarea deșeurilor, de exemplu) și prin conștientizarea mai bună a problemelor MDMS și a serviciilor, furnizarea serviciilor de gestionare a deșeurilor în întreaga regiune pilot se va sprijini pe o bază mai durabilă.

ADS își dă seama că, eventual, cel mai important factor care influențează gradul de acceptabilitate al unei arii propuse (sau instalații), este apropierea sa de zonele rezidențiale. Acțiunile comunității locale pot afecta în mod semnificativ dezvoltarea și exploatarea unui depozit de deșeuri. Participarea părților interesate în selectarea depozitului de deșeuri este importantă, și, astfel, ADS va efectua un exercițiu de consultare privind propunerile de dezvoltare ale facilităților depozitului de deșeuri.

Finanțarea

ADS va căuta finanțare pentru a elabora un program de rulare a activităților de implementare a CP & E în întreaga comunitate. Activitățile cu costuri reduse de CP & E vor fi continuate pe termen scurt. Activitățile cu costuri reduse includ tehnici de educare a maselor, cum ar fi articole în ziare, comunicatele de presă, anunțuri publice în sistemele comunitare de informare, la radio și televiziune, educație în școli (bazându-se pe programele de educație privind mediul, care sunt deja

în vigoare), precum și difuzarea informațiilor prin intermediul reuniunilor și evenimentelor la nivelul comunității.

Ghidarea

ADS va asista în elaborarea documentelor de orientare pentru operatorii de gestionare a deșeurilor și administratori cu privire la practicile ecologice de gestionare a deșeurilor, pentru a ajuta la împărtășirea "celor mai bune practici" în întreaga regiune pilot.

ADS va facilita, de asemenea, stabilirea programelor de gestionare a deșeurilor și de dezvoltare, ca un aspect cheie al consolidării capacităților și încurajării dezvoltării profesionale în domeniul gestionării deșeurilor solide în regiune.

Dezvoltarea profesională

Participarea publicului

5. IMPLEMENTAREA STRATEGIEI

Definirea priorităților

Sub-secțiunile anterioare ilustrează aspecte largi care trebuie să fie abordate pentru îmbunătățirea sistemelor de gestionare a deșeurilor. Nu este posibil să fie abordate toate aceste aspecte într-o perioadă scurtă de timp, mai degrabă dezvoltarea sectorului va fi o sarcină continuă și prin urmare, strategia a fost elaborată pentru a cuprinde o perioadă de 15 ani în confirmarea acestui fapt.

Reflectând această realitate, este esențial ca să fie definite prioritățile și problemele să fie rezolvate într-o manieră pas-cu-pas.

Sunt evidențiate cinci domenii majore de atenție:

- Dezvoltarea instituțională, controlul și înregistrarea
- Colectarea și reciclarea deșeurilor
- Eliminarea deșeurilor
- Finanțe și tarife
- Sensibilizarea opiniei publice

Fiecare din aceste domenii va fi prezentat în următoarele paragrafe și tabele. Tabelele de mai jos reflectă măsurile necesare pentru o implementare corectă și eficientă a sistemului integrat de gestionare a deșeurilor în Regiunea de Dezvoltare Sud a Republicii Moldova. Fiecare tabel va include și estimarea duratei de implementare și instituția/instituțiile responsabile pentru implementarea măsurilor, precum și costul total estimativ pentru acele măsuri. Anexa 6 include o listă detaliată a costurilor anuale aferente fiecărei măsuri.

Activitățile de implementare

Activitățile prioritare pentru dezvoltarea instituțională, control și înregistrare sunt:

Dezvoltarea instituțională

- Elaborarea actelor legislative și regulatorii;
- Stabilirea organizației regionale de gestionare integrată a deșeurilor municipale solide;
- Consolidarea controlului asupra depozitării ilegale; și
- Angajarea personalului și formarea profesională continuă.

Anexa 1 PLANUL DE ACȚIUNI

Colectarea și reciclarea deșeurilor

Activitățile prioritare pentru colectarea și reciclarea deșeurilor includ:

- Implementarea sistemelor de colectare separată a deșeurilor;
- Deschiderea piețelor de materii prime secundare;
- Dezvoltarea infrastructurii de reciclare a deșeurilor;
- Introducerea contractelor de servicii și specificații de performanță, precum și
- Introducerea concurenței în domeniul serviciilor de colectare a deșeurilor.

	<i>Măsura</i>	<i>Durata</i>	<i>Responsabil</i>	<i>Total Costuri estimative (mii EURO)</i>
Stabilirea temeiului juridic pentru punerea în aplicare a strategiei				
1	Dezvoltare și aprobarea noii legi a Deșeurilor	2011	Ministerul Mediului	
2	Aprobarea Normelor Tehnice de colectare, depozitare și tratare a deșeurilor	2012	Ministerul Mediului	
3	Aprobarea și implementarea normelor interne de aplicare a legii deșeurilor	2012	Ministerul Mediului	
4	Dezvoltarea și aprobarea legislației cu privire la avize și autorizații pentru funcționarea sistemului de gestionare a deșeurilor	2012	Ministerul Mediului	
5	Dezvoltarea și aprobarea legislației cu privire la responsabilitatea producătorului	2014	Ministerul Mediului	
6	Dezvoltarea și aprobarea legislației specific pe deșuri (Echipamente electrice și electronice, deșuri periculoase, deșuri din construcții și demolări, deșuri animaliere, etc.)	2014	Ministerul Mediului	
7	Aprobarea noului clasificator al deșeurilor	2011	Ministerul Mediului	
8	Dezvoltarea și aprobarea legislației pe deșuri la nivel regional	2012	Consiliile Raionale	
9	Dezvoltarea și aprobarea Master Planului pe gestionarea deșeurilor în regiunea Sud Moldova	2012	Consiliile Raionale/ ARGD	
0	Decizie locală/regional cu privire la plasamentul noilor facilități de depozitare și transfer a deșeurilor.	2012	Consiliile Raionale	
1	Decizii locale / raionale cu privire la sistemul de colectare a deșeurilor la nivel local	2012	Consiliile Raionale și Locale	
Dezvoltarea și întărirea capacităților instituționale pentru gestionarea sistemului integrat de deșuri				
1	Crearea de structuri sub-regionale pentru organizarea și managementul gestionării deșeurilor	2012	ADR, Consilii raionale, ARGD	
2	Întărirea capacităților instituționale a fiecărei primării în domeniul gestionării deșeurilor	continuu	ADR, Consilii raionale ARGD	€ 50
3	Întărirea capacităților instituționale ale companiilor active în domeniul gestionării deșeurilor la nivel local	continuu	ADR, Consilii raionale ARGD	€ 50
4	Dezvoltarea de noi competențe la nivel local și regional pentru realizarea inspecțiilor și în domeniul licențierii în gestionarea deșeurilor	continuu	ADR, Consilii raionale ARGD	€ 50
5	Dezvoltarea și implementarea unui program de instruire la nivel regional și local	continuu	ADR, Consilii	€ 50

			raionale ARGD	
6.	Asistenta tehnica pentru Asociatia Regionala de Gestionare Deseurilor (sprijin prin intermediul unui expert international care va lucra impreuna cu reprezentantii ARGD)	continuu	ARGD	€ 50

Eliminarea deșeurilor

Activitățile prioritare pentru eliminarea deșeurilor includ:

- Îmbunătățirea ariilor existente de depozitare a deșeurilor;
- Închiderea ariilor existente de depozitare a deșeurilor;
- Luarea deciziilor strategice privind ariile pentru viitoarele depozite regionale de deșeuri;
- Construirea primelor faze ale noilor depozite regionale de deșeuri; și
- Dezvoltarea infrastructurii de transfer și sprijin a rețelei serviciilor de transport

	<i>Măsura</i>	<i>Durata</i>	<i>Responsabil</i>	<i>Total Costuri estimative(mii EURO)</i>
<i>Studii de fezabilitate, proiectare si autorizatii</i>				
1	selectarea siturilor pentru facilitati	2012	ARGID	€ 424
2	studiu de fezabilitate, proiectare, proiectare detaliata	2012-2015	ARGID	€ 2.542
3	studiu evaluare de impact, obtinerea autorizatiilor	2013-2014	ARGID	€ 1.271
<i>Dezvoltarea sistemului fizic de gestionare a deseurilor</i>				
1	Sistemul de colectare primară și depozitare temporară în mediul urban	2013-2021	ARGID	€ 1.956
2	Sistemul de colectare primară și depozitare temporară în mediul rural	2012-2021	ARGID	€ 2.052
3	TOTAL colectare primară și depozitare temporară			€ 4.008
4	Colectare selectivă în mediul urban	2013-2021	ARGID	€ 1.003
5	Colectare selectivă în mediul rural	2013-2021	ARGID	€ 1.812
6	Stații de sortare sub-regionale	2021	ARGID	€ 735
7	TOTAL reciclare			€ 3.550
8	Tratarea deșeurilor din construcții și demolări	2016	ARGID	€ 759
9	Compostare în stații specializate	2013-2021	ARGID	€ 4.240
10	Compostare individuală	continuu	ARGID	€ -
11	TOTAL tratare deșeuri speciale			€ 4.999
12	Depozite inter-municipale	2012	ARGID	€ 1.063
13	Transfer secundar la depozitele inter-municipale	2012	ARGID	€ 500
14	Gunoști sub-regionale faza 1	2016	ARGID	€ 8.685
15	Gunoști sub-regionale faza 2	2021	ARGID	€ 7.742
16	Stații de transfer	2016	ARGID	€ 1.662
17	Transfer secundar	2016	ARGID	€ 1.585
18	TOTAL transfer secundar și depozitare			€ 21.238
19	Reabilitare gunoști existente vechi	continuu	ARGID	€ 5.000
20	TOTAL Reabilitare gunoști existente			€ 5.000

	vechi			
21	Cheltuieli neprevăzute circa 10%			€ 3.571
22	GRAND TOTAL			€ 42.365

Finanțare și tarife

Printre activitățile prioritare pentru finanțarea și recuperarea costurilor se numără:

- Stabilirea politicii tarifare regionale;
- Asigurarea veniturilor pentru serviciile regionale de eliminare a deșeurilor;
- Asigurarea finanțării din sursele naționale pentru implementarea și dezvoltarea infrastructurii;
- Asigurarea finanțării din surse internaționale, pentru implementarea dezvoltării infrastructurii, precum și
- Standardizarea contabilizării costurilor și a procedurilor de raportare financiară

	<i>Măsura</i>	<i>Durata</i>	<i>Responsabil</i>	<i>Total Costuri stimate (mii EURO)</i>
1	Dezvoltarea unui plan de investiții la nivel regional pentru gestionarea deșeurilor	2011	Consiliile raionale și locale	€ 150
2	Adoptarea unei legislații specifice pentru tarifare pentru colectarea deșeurilor	2012	Consiliile raionale și locale	€ 100
3	Dezvoltarea și aprobarea unui sistem de tarifare pentru depozitare și tratare a deșeurilor	2012	ARGID	€ 50
4	Realizarea unui studiu cu privire la nivelul de acceptare a tarifelor din partea populației	2012	ARGID	€ 50
5	Realizarea unui studiu cu privire la compoziția deșeurilor	2012	ARGID	€ 220
6	Atragerea de noi investitori	continuu	ARGID	
7	Maximizarea utilizării fondurilor disponibile la nivel național și regional	continuu	ARGID	

Conștientizarea publicului și dezvoltarea profesională

Activitățile prioritare pentru sensibilizarea opiniei publice și dezvoltare profesională sunt:

- Lansarea unei campanii mass media de conștientizare;
- Creșterea gradului de conștientizare a factorilor de decizie;
- Încurajarea participării școlilor;
- Consolidarea capacităților; și
- Dezvoltarea rețelelor profesionale.

	<i>Măsura</i>	<i>Durata</i>	<i>Responsabil</i>	<i>Total Costuri estimative (EURO)</i>
1	Asigurarea implementării campaniilor de informare prin mass-media	continuu	ARGID	
2	Desfășurarea unor campanii de conștientizare a publicului cu privire la gestionarea deșeurilor	continuu	ARGID	€ 100
3	Dezvoltarea unor pagini web pentru fiecare operator de servicii de gestionare a deșeurilor	2012	ARGID	€ 25
4	Realizarea unui studiu cu privire la necesitățile de informare a publicului în domeniul gestionării deșeurilor	2012	ARGID	€ 75
5	Participarea la târguri, expoziții, seminare, conferințe	continuu	ARGID	€ 50
6	Introducerea subiectelor din cadrul domeniului de gestionare a deșeurilor în curricula școlară	continuu	ARGID	€ 150

După cum se poate observa din lista acțiunilor de mai sus - sunt identificate activități-cheie, care sunt considerate a fi prioritare. Stabilirea în continuare a acțiunilor prioritare, prin urmare este necesară, deoarece nu este posibil să se facă realizări substanțiale în toate domeniile într-o perioadă scurtă de timp.

Întreprinderea pașilor inițiali

Fiecare specialist în domeniu, va avea interpretări diferite privind ordinea de realizare a activităților. Este important să se folosească raționamentul profesional colectiv în garantarea faptului că primele măsuri luate sunt critice și vor da rezultate. Matricile de luare a deciziilor pot fi folosite pentru a susține procesul de luare a deciziilor colective în acest domeniu.

Cea mai importantă prioritate este "de a face ceva". Fiind făcute vizibile doar dovezile îmbunătățirilor - sau bazele pentru aceste îmbunătățiri fiind ferm stabilite - va genera optimism și angajament politic necesar pentru acțiunile suplimentare care urmează să fie susținute și pentru a obține rezultate. Prea multe inițiative eșuează fie din cauza așteptărilor depășite și a eforturilor insuficient concentrate.

Anexa 2. Elementele-cheie care urmează să fie convenite, în scopul stabilirii Asociației

1. Membrii Asociației

Denumirea raioanelor care vor participa în asociație trebuie specificate.

2. Forma juridică a Asociației

Forma juridică a Asociației va fi specificată.

[Notă: Acest lucru depinde de formele juridice care sunt disponibile în Moldova. În consecință, această secțiune va fi finalizată la recomandarea Grupului PCC / Consultativ]

3. Scopul și obiectivul Asociației

Scopul Asociației este de a crea un parteneriat între raioanele din Regiunea de Dezvoltare Sud. Obiectivul este de a pune în aplicare în comun o strategie de gestionare a deșeurilor pentru Regiunea de Dezvoltare Sud, și astfel să contribuim la sănătatea și bunăstarea locuitorilor din regiune și la obiectivele de mediu ale statului.

4. Durata Acordului Asociației

Acordul Asociației va fi valabil pe perioada strategiei de gestionare a deșeurilor pentru Regiunea de Dezvoltare Sud, și poate fi prelungit de către părți.

5. Drepturile și obligațiile părților la Asociație

Părțile la acord vor fi obligate să participe în asociație, să participe la ședințele asociației, să-și exprimate voturile și să plătească taxele și tarifele aprobate de asociație.

6. Furnizarea serviciilor de gestionare a deșeurilor

Modul în care serviciile de gestionare a deșeurilor vor fi livrate vor fi specificate, inclusiv implementarea / construcția / procurarea instalațiilor de gestionare a deșeurilor / echipamente, precum și funcționarea acestor instalații / echipamente

7. Dreptul de proprietate asupra bunurilor

Dreptul de proprietate asupra bunurilor (inclusiv terenurile necesare pentru instalațiile de gestionare a deșeurilor) vor fi specificate, ca aparținând Asociației, împreună cu orice datorii legate de aceste bunuri. La momentul când Asociația încetează să mai existe, terenul va fi returnat comunității în care se află, într-o stare care satisface cerințele de stat. Bunurile și echipamentele vor fi vândute și veniturile primite de la vânzarea echipamente, se vor acumula în raioane, în conformitate cu procentul lor de vot în cadrul Asociației.

8. Tarife și comisioane

Principiile și metodologia pentru calcularea tarifelor și taxelor vor fi specificate

9. Structura și funcționarea Asociației

Structura și funcționarea Asociației va reflecta principalele puncte convenite la atelierul de la 1 aprilie: (i) toți membrii Asociației vor participa la Adunarea Generală, (ii) un Comitet executiv va supraveghea activitățile Asociației; (iii) un statut executiv va raporta către Comitetul executiv. Va fi un comitet al Diviziei pentru fiecare din cele 3 sub-regiuni deservite de către Asociație.

10. Management financiar

Membrii Asociației vor achita costurile administrative ale Asociației proporțional cu populația lor. Asociația va dispune de conturi bancare proprii și va fi responsabilă pentru venituri și cheltuieli.

În fiecare sub-regiune o nouă entitate va fi creată, care va purta responsabilitate pentru gestionarea deșeurilor pentru întreaga sub-regiune. Mai mult decât atât, aceste asociații vor trebui să coopereze strâns între ele, în scopul pregătirii politici coerente și a planurilor de acțiune pentru gestionarea deșeurilor pentru viitorul sistem regional integrat de gestionare a deșeurilor.

Pe baza experienței întreprinse cu alte sisteme regionale, Tabelul 1 de mai jos arată care entități ar putea îndeplini rolul principal pentru numeroase activități în cadrul strategiei regionale de gestionare a deșeurilor pentru Regiunea de Dezvoltare Sud.

Anexa 3 Sumarul opțiunilor strategice

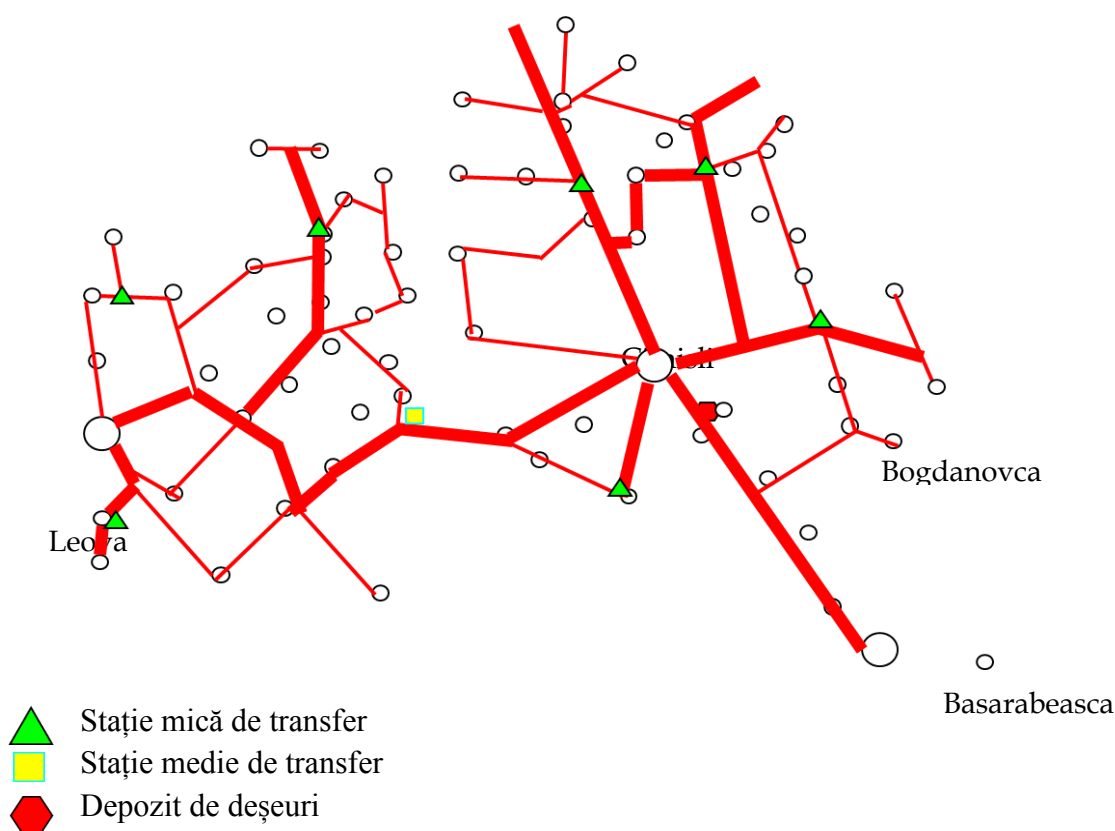
Sub-regiunea 1.

Populația în 2020: 143,000

Tone de deșeuri în 2020: 37,361

Total tone de deșeuri generate către 2025: 393,984

Sub-regiunea 1 - Opțiunea A	
Costuri investiționale	Costuri operaționale anuale
Standardul de investiții al EU	
6,725,906 €	1,183,846 €
Descrierea	
1 depozit regional de deșeuri amplasat în Bogdanovca stație medie de transfer amplasată între Pitești și Hirtop 7 stații locale de transfer după cum urmează: Tochile – Răducani, Hănașenii Noi, Sărățeni, Hirtop, Sagaidac, Mihailovca, Ciucur Mingir.	2 depozite de deșeuri temporare amplasate în: <ul style="list-style-type: none">• Leova, Bașcalia. Nr. de containere: - 10 m ³ = 11 - 40 m ³ = 3 Nr. de camioane: - 10 m ³ = 3 - 40 m ³ = 1

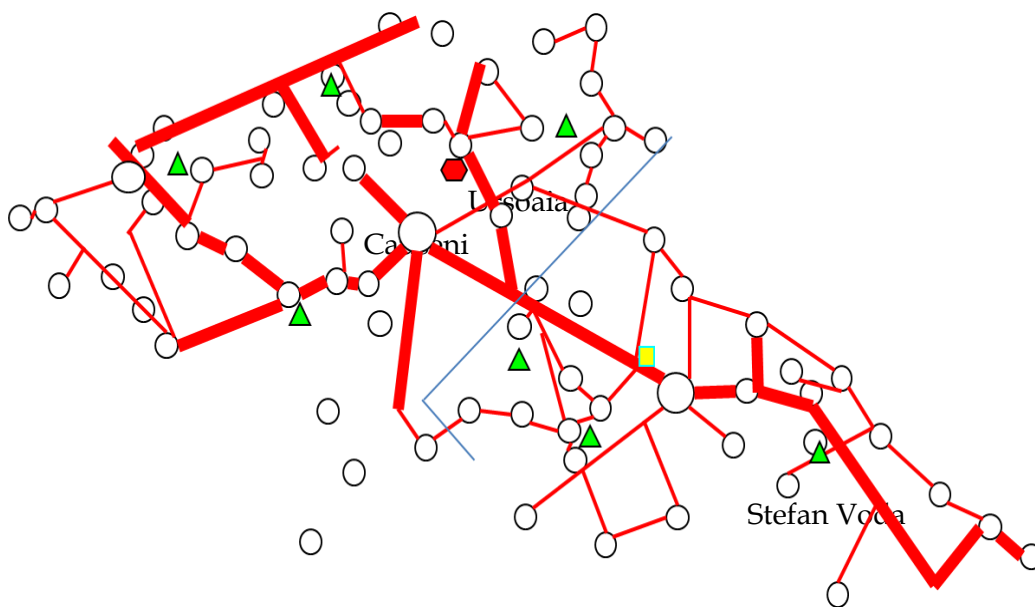
Sub-regiunea 2. Sumarul opțiunilor strategice

Populația în 2020: 161,600

Tone de deșeuri în 2020: 40,828

Total tone de deșeuri generate către 2025: 604,891

Subregiunea 2 - Opțiunea A	
Costuri investiționale	Costuri operaționale anuale
Standardul de investiții al EU	
7,510,621 €	1,188,876 €
Descrierea	
<p>1 depozit regional de deșeuri amplasat în Ursoaia</p> <p>1 stație medie de transfer amplasată în Ștefan Voda</p> <p>7 stații locale de transfer după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cîrnateni, Sălcuța, Fîrlădenii Noi, Copanca, Ermoclia, Alava, Olănești. 	<p>Nr. de containere:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 10 m³ = 20 - 40 m³ = 4 <p>Nr. de camioane:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 10 m³ = 5 - 40 m³ = 2

- Stație mică de transfer
- Stație medie de transfer
- Depozit de deșeuri

Sub Regiunea 3. Sumarul opțiunilor strategice

Populația în 2020: 227,310

Tone de deșeuri în 2020: 58,753

Total tone de deșeuri generate către 2025: 393,984

Subregiunea 3 - Opțiunea A	
Costuri investiționale	Costuri operaționale anuale
Standardul de investiții al EU	
8,819,408 €	1,350,481 €
Descrierea	
depozit regional de deșeuri amplasat în Tartaul de Salcie 3 stații medii de transfer după cum urmează: <ul style="list-style-type: none">• Baimaclia, Cahul, Balabanu. 7 stații locale de transfer după cum urmează: <ul style="list-style-type: none">• Vișniovca, Cantemir, Cîietu, Chircani, Musaitu, Pelinei, Colibași;	Nr. de containere: <ul style="list-style-type: none">- 10 m³ = 26- 40 m³ = 12 Nr. de camioane: <ul style="list-style-type: none">- 10 m³ = 5- 40 m³ = 2

